Patriarchali Euchologio, ut ipse Arcudius testatur *cap.* 2. sic habitur: Archiepiscopus porrigit ordinato unum panem. Et secundum eum differentia inter Euchologia manuscripta & typis excusa, hæc est quod in manuscriptis panis datur Presbitero ordinato non consecratus, ut eum consecret, in excusis datur consecratus, & putat ipse corrigendum esse Euchologium impressum ab Euchologio antiquo manuscripto, & dandam esse particulam panis, quam ipse nuper ordinatus consecrare debeat, sicuti observant Ruthені. Sed nihilominus etiam inspecto hoc ritu Euchologii manuscripti, panis non consecratus non potest esse materia ordinis Sacerdotalis, quia datus Presbitero jam ordinato, ut habent verba Euchologii, nec in traditione hujus panis profertur forma. Forma autem in Sacramentis non potest præcedere materiam.

Præterea quidquid sit de his, illud certissimum est plerosque ex Græci juxta Euchologia sive manuscripta, sive impressa in ordinatione Presbiteri non porrigere calicem cum vino, atque ita non adhibere materiam integram à Concilio Florentino definitam in traditione Presbiteratûs.

91 Porrò, an hic mos ordinandi per solam manûs impositionem servaretur olim in Ecclesia Orientali, planè non constat. Nam etsi in Concilio Florentino Georgius Vari Cretensis Presbiter Græcus exhibuerit Juliano Presbitero Cardinali sanctæ Sabinæ Euchologium Patriarchali manu scriptum, quod eumdem prorsus modum præscribit ordinandis quem hodiè ad unguem servat Græcorum Ecclesia; quod quidem Patriarchale dicitur asservari in Monasterio Cryptæ Ferratæ manu ejusdem Cardinalis subscriptum, ut refert Arcudius *in eodem tractatu libro* 6. *cap.* 5. Ignoratur tamen, quanta fides ejusmodi Euchologio sit adhibenda, nec ullam illius rationem habuit Concilium Florentinum, cùm definierit materiam ordinis Presbiteratûs esse porrectionem calicis cum
93 vino & patenæ cum pane. Et quamvis hæc doctrina in specie tradita fuerit Armenis, tamen decretum illud continet fidem orthodoxam, ut patet ex principio decreti ibi, *nec ulla in futurum de fidei veritate apud ipsos Armenos hæsitatio esse valeat, atque idem per omnia sapiant cum Sede Apostolica*, & ibi: *Ut sub quodam brevi compendio orthodoxæ fidei veritatem, quam super præmissis Romana profitetur Ecclesia per hoc Decretum sacro approbante Florentino Concilio ipsis Ora-*
94 *toribus ad etiam consentientibus traderemus.* Undè fit, ut adstringat etiam Græcos, neque enim alia fides esse potest apud Græcos, alia apud Armenos, alia apud Latinos, *cap. Loquitur Dominus* 24. *num.* 1. Extravagan. *Unam sanctam de major. & obed. cum concord.*

95 Neque obstat, quod in eo decreto fuerit traditum Armenis Simbolum à centum quinquaginta Episcopis in Oecumenico Constantinopolitano Concilio editum cum illa additione, *filioque*, ipsi Simbolo declarandæ veritatis gratia, & urgenti necessitate licitè & rationabiliter apposita & ordinatum, ut per omnes Armenorum Ecclesias intra Missarum solemnia, sicut apud Latinos mos est, singulis saltem Dominicis diebus & majoribus festivitatibus decantaretur, aut legeretur, ut habetur in §. *In primis ergò damus*, hoc autem præceptum Græcos non arctet. Id inquam non obstat: nam quod Simbolum Patrum decantetur in Ecclesia cum illa additione, *filioque*, non est de Jure Divino, sed ex Constitutione Ecclesiæ, ut scripsi in *cap.* 1. *num.* 32. *supra de Summa Trinitate, & fide Catholica.* Undè à præcepto illo juris positivi Græci, justè eximi potuerunt ab Ecclesia Romana, sicut fuerunt exempti. At verò in his, quæ ad fidem pertinent & sunt de Jure Divino, sicut sunt materia & forma Sacramentorum, ut patet ex dictis suprà *n.* 19. *&* 80.

Decretum Eugenii ligat etiam Græcos: nam in *cap. Ad abolendam de hæret.* tanquam hæretici excommunicantur uni- 96
versi qui de Sacramento Corporis, & Sanguinis Domini nostri Jesu Christi, vel de Baptismate, seu de peccatorum Confessione, Matrimonio, vel reliquis Sacramentis aliter sentire, aut docere non metuunt, quàm sacrosanctæ Romana Ecclesia prædicat & observat. Ad idem text. in *cap. Hæresis*, 24. *quæst.* 3. Ac propterea Græci quoque juxtà definitionem Florentini Concilii tenentur credere Spiritum sanctum etiam à Filio procedere, licèt non teneantur pronunciare, nisi subesset scandalum; præsertim si degant inter Latinos, aut necessitas postularet confitendi fidem; quia tunc oporteret etiam pronunciare, ut habetur in instructione Clementis VIII. super aliquibus ritibus Græcorum, §. 6. In Bullar. *tom.* 3. *pag.* 47. & eò magis, quia Decretum Eugenii utitur dictione illa *orthodoxæ*, id est Catholicæ, *l.* 2. *c. de Summa Trinit.* Alber. in *repert. in ver. Orthodoxa.* Verbum autem *Catholica*, idem importat quod universalis, & ubique porrecta, *cap. Fundamenta, de elect. lib.* 6. & notat gloss. *in rubr. c. eod.* Item gloss. in d. Extravag. *Unam sanctam, in ver. Sponso, de major. & obed.*

Illud certum est; etsi Græci qui Venetiis degunt adhærentes Philad. calicem & patenam ordinandis tangenda porrigant; tamen in Orientali Ecclesia innumeros ferè Sacerdotes fuisse initiatos per solam manûs impositionem quorum ordinationes irritas nunc decernere non videtur expedire. Christiana charitas 97
suadet, ut ordinatio saltem conditio aliter repetatur ob periculum animarum, præsertim in Sacramento pœnitentiæ, quod non proderit attritis si absolvantur ab eo, qui non habet caracterem ordinis Sacerdotalis patet ex decreto Concilii Tridentini. *c.* 4. *De contrit. vers. Et quamvis sine Sacramento, sess.* 14. *de sanctiss. Pœnitent. & extrem. Unct. Sacramen. juncto c.* 7. *ejusdem sess.* Quam repetitionem sub conditione 98
fieri debere, satis etiam probatur ex *cap. Solemnitates, ib.* 1. cum ibi notatis per gloss. & DD. *de conjecr distinct.* 1. *ex c.* 2. & ibi gloss. 1. *infr. de baptism.* Et ex prædicta instructione Clementis VIII. §. *Episcopi Latini*, ibi, *Tatius videtur, ut cum cautela, & sub conditione id faciant*, & infrà §. *Si Episcopus Latinus.*

DE SACRA UNCTIONE.

Cap. Cùm venisset. § Per frontis.

SUMMARIUM.

1 A *Beatis Sancti Facundi supplicatio pro facultate conferendi Sacramentum Confirmationis suis subditis.*

2 *Papa potest nomen administrandi Confirmationem committere etiam simplici Sacerdoti, & num. seqq.*

3 *Episcopi solis manus imponunt ob honorem Sacerdotii, non ob legis necessitatem.*

4 *Episcopus est ordinarius Minister Confirmationis, Delegatus tamen esse potest etiam non Episcopus, & num.* 9.

5 *Chrisma conferendi facultas ex quibus causis per Sedem Apostolicam sit concedenda inferiori Prælato.*

6 *Causa expressa in lege, vel dispensatione censetur rationabilis, nisi sit manifestus error.*

7 *In Sacramento Confirmationis datur Spiritus Sanctus ad robur sicut datus est Apostolis in die Pentecostes.*

8 *Prælati inferiores si sint nullius Diœcesis, habeantque jurisdictionem Episcopalem, possunt convocare quem maluerint Episcopum pro chrismate administrando.*

9 *Abbati potenti confirmationem facultatis conferendi Chrisma an obstet Concilium Tridentinum, anve expediat dictam confirmationem concedere.*

10 *Abbas Cassinensis, qui ex privilegio potest omnia, quæ ad Episcopum spectant, præterquam Chrisma conficere, & sacros Ordines conferre, non potest administrare Sacramentum Confirmationis.*

Conceditur tamen ei à sanctissimo hæc facultas de licentia Ordinarii, n. 13.

11 *Ordinis Episcopalis quæ sunt non veniunt in generali concessione, nisi de illis fiat specialis mentio.*

12 *Exceptio regulam firmat, sed non amplat.*

3 P *Er frontis.* Tractat de Unctione Chrismatis post baptismum, quæ dicitur Confirmatio. Et ad tripliceem Consultationem Patriarchæ Constantinopolitani respondet primò, per Chrismationem in fronte designari manûs impositionem, quæ alio nomine appellatur Confirmatio, quia per eam datur spiritus sanctus ad argumentum, & robur. Ad secundum respondet, etsi cæteras unctiones simplices quoque Sacerdotes exhibere possint; tamen unctionem Chrismatis à solis Episcopis esse conferendam. Et hoc ea ratione, quia ut in Actibus Apostolorum legitur, soli Apostoli, quorum vices gerunt Episcopi, dabant Spiritum sanctum. Ad tertiam respondet; per Confirmationem designari Spiritûs sancti adventum. Hoc dicit.

Nota Confirmationis Sacramentum à Summis tantum Sacerdotibus, id est, Episcopis conferri. Concordat *c. Presbiteri, de consecration. dist.* 4. & *c. Quantò*, & ibi dixi, suprà *de Conjuetud.*

1 Quærò. Abbas sancti Facundi Ordinis sancti Benedicti nullius Diœcesis quoddam Territorium per Gregorium VII. & alios Summos Pontifices distinctum, & delineatum habet, in quo plura sunt oppida, & castra, in quibus Abbas exercet omnimodam jurisdictionem spiritualem privativè ad quoscumque Episcopos, ut per tres conformes sententias Rotales contra Episcopum Legionem, qui vicinior est declaratum fuit. Pro actibus Consecrationis in hac Abbatia exercendis Abbas habet privilegium ab Alexandro III. concessum, & à Cælestino III. Gregorio IX. aliisque Pontificibus confirmatum, convocandi scilicet Episcopos, qui de licentia Abbatis dictos actus in eadem Abbatia exerceant. Et sic per quadringentos, & plures annos juxta hujusmodi privilegium Abbas convocavit Episcopos, qui fere semper Titulares erant, & hi administrabant ibidem Sacramentum Confirmationis. Sed cùm jam post Concilium Tridentinum difficilè sit Episcopos Titulares invenire; & Diœcesani maximè in Hispania ad alienam Diœcesim pro Pontificalibus exercendis accedere nolint, & quia hæc Abbatia à viciniori civitate distet per triginta, & plura milliaria: ideò Abbas suppliciter petit à Sede Apostolica facultatem conferendi, & administrandi Sacramentum Confirmationis suis subditis. Dubitabatur an hujusmodi supplicationi annuendum esset, nec ne.

2 De Summi Pontificis potestate hæsitandum non est; nam posse Romanum Pontificem munûs Confirmationis committere simplici Sacerdoti, sensit S. Ambrosius *ad Ephes. cap.* 4. dum dixit, in Egypto Presbiteros confirmare in absentia Episcoporum, & Hieron. *in dialog. contra Lucif.* ait ob honorem Sacerdotii fieri, ut soli Episcopi manus imponant, 3
non autem ob legis necessitatem. Sed & Gregorius *lib.* 13. *epist.* 26. commisit Presbiteris Sardiniæ, ut in absentia Episcoporum confirmarent, ut habetur 95. *dist. c. Pervenit.*

Et hæc est communis Thologorum sententia in 4. *distinct.* 7. & tenet D. Thomas 3. *par. quæst.* 72. *art* 11. & ibi Cajet. *art.* 8. Ferrarien. 4. *cont. gent. c.* 60. Victoria *in Summa, num.* 50. S. Antonin. 3. *par. tit.* 14. §. *De Ministro.* Est etiam communis Canonistarum in *d. c. Pervenit* 95. *dist.* Inn. Host. & aliorum in *cap. Quanto, de consuet.* ubi ponderanda sunt illa verba textûs, *sua temeritate*, quasi dicat Pontifex, secus si nostra autoritate.

Sed jam hoc determinatum videtur in Concil. Florent. *in instruct. Armenorum in* §. *Secundum Sacramentum.* Undè Soto
4 *ubi suprà* dicit jam non licere de hoc dubitare. Et ex eo quod Tridentinum Concilium *sess.* 7. *de confir. can.* 3. dicit Ministrum ordinarium Confirmationis esse solùm Episcopum, colligunt moderni Concilium determinasse alium esse posse Ministrum delegatum, ut tetigit Navarr. in *Catech. Rom. pag.* 226. & expresè tenet Durant. *de retib. Eccles. lib.* 1. *c.* 20. *num.* 12. *ad finem*, & Vivald. *in suo Candel. c. De confirmatione, quæst.* 26. ubi alia citat Concilia pro hac sententia. Et quamvis pro hoc concedendo sufficeret voluntas; tamen in hoc casu non solùm affertur congruentia, sed etiam urgens, & rationabilis causa: nam hanc potestatem à Domino collatam Summo Pontifici, quandoque exerceri congruit, & oportet, maximè quia hoc extollit, & magnificat Pontificiam potestatem, & pulchritudini convenit Ecclesiæ, ut sicut stella ab stella in claritate differt, ita Prælati prælatis privilegiis, & prærogativis clarescant amplioribus, *c. Ad hoc*, 89. *dist.* & sic patet de congruentia.

5 Quod autem extet rationabilis, & urgens causa, videtur manifestum, primò quia Eugenius IV. in Concilio Florentino in decreto fidei pro instructione Armenorum *loc. cit.* dicit Pontifices id munus Presbiteris concessisse ex rationabili & urgenti causa, sed hæc nulla alia erat, nisi illa de qua loquitur S. Ambrosius, & decrevit Gregorius; absentia scilicet & penuria Episcoporum, & hæc videtur sub esse in casu nostro. Ergò & causa rationabilis: & urgens.

6 Deindè causa à Principe in lege, vel dispensationibus expressa censetur rationabilis, nisi sit manifestus error, ut tenet Cajet. *tract. de indulg. quæst.* 2. Sed Gregorius in *d. cap. Pervenit.* Ob solam absentiam Episcoporum commisit hujusmodi munus Presbiteris, neque Catholicus aliquis dicet illum errasse: ergò hæc causa est rationabilis.

Præterea Pastor tenetur pascere oves & ministrare eis Sacramenta per se vel per idoneum Ministrum, ut in Concilio Trident. *c.* 1. *sess.* 23. Sed oves istius Abbatiæ carent Ministro Confirmationis: igitur Pastor tenetur eis providere de tali ministro. Et hæc ratio urget. Ergò datur urgens causa.

Denique satis urgens, & rationabilis causa est illa, quando aliquid fit, ne quis privetur, vel defraudetur aliquo bono sibi concesso, maximè spirituali; sed in Sacramento Confirmationis conceditur maximum bonum; in eo enim ut hic patet, & in Concilio Florentino datur Spiritus sanctus ad robur, sicut datus est Apostolis in die Pentecostes. Quo tanto bono, imò summo bono hi privari non debent, præcipuè petentes, & reclamantes.

Quod si hoc suaviori, & commodiori medio fieri debet, cùm Episcopi titulares jam vix reperiantur, & Diœcesani ad istam Abbatiam accedere nolint, & subditi non teneantur cum tanto labore, & dispendio per alienas Diœceses sic distantes peregrinari, quærentes qui pueros suos confirment; nullum medium videri potest suavius, quàm si hoc munus committatur Abbati, cui est commissa cura animarum istius Abbatiæ, qui semper residet, & vigilat super oves suas. Deindè quia sic non committitur hoc munus simplici Sacerdoti, sed Abbati insigni amplum habenti territorium, & jurisdictionem Episcopalem, qui Mitra, Baculo, & aliis Pontificalibus utitur insignis, solemnemque dat benedictionem, & est Consiliis Regis Catholici, sicut Episcopi illius Regni. Hæc sunt quæ pro Abbate adducuntur.

Cæterùm cùm res sit valde exemplaris, videtur accuratè considerandum, an hoc casu inspecta distantia à viciniori Diœcesi & aliis facti circunstantiis, verè subsit in illis partibus talis necessitas, ob quam prædicta facultas sit concedenda inferiori Prælato: cùm præsertim Abbates, ut proponitur, quadringentorum annorum spatio convocaverint Episcopos ad Sacramentum Confirmationis administrandum. Quod jure eis licuit: nam Sacr. Congregatio Cardinalium Concilii Tridentini interpretum sæpius declaravit, inferiores Prælatos, qui nullius Diœcesis sunt, habentque jurisdictionem Episcopalem, posse convocare quem maluerint Catholicum Antistitem pro ministrando Sacramento Chrismatis.

Porro cùm olim quæstium fuerit, an Concilium Tridenti- 9
num *sess.* 7. *de Confirm. can.* 3. & *sess.* 6. *cap.* 5. obstet, quo minus facultas ministrandi Sacramentum Confirmationis concessa à Sede Apostolica ante Concilium Abbati regulari, nunc confirmetur, accedente præsertim consensu Ordinarii. Die 3. Martii 1575. Congregatio generalis censuit Papam posse id concedere si velit. An autem debeat, vel expediat, sex Cardinales, solo dissentiente Alciato, censuerunt non debere, neque expedire, cum nulla necessitas subsit. Præsertim cum in illis regionibus sint multi hæretici, qui credunt simplicem Sacerdotem posse ministrare Chrisma, sicut Episcopus. Et si viderint Abbatem id facere, se confirmabunt in ista hæresi, quam Concilium Tridentinum damnavit. An autem si Papa concederet, videretur facere contra Concilium *d. can.* 3. tres Cardinales censuerunt aliquo modo esse contra Concilium, quod vult Episcopum esse ordinarium ministrum. Alii quatuor Cardinales censuerunt non esse contra Concilium, quod decidit ordinarium ministrum esse Episcopum, extraordinarium autem eum, cui Papa concederet. Et ita Covarr. *lib.* 1. *var. resol. cap.* 10. *num.* 4. Referendum tamen Sanctissimo, qui dixit videndum an Prædecessores sui restrinxerint istas facultates.

Ad hæc propositio dubio an Abbas Cassinensis habens ex 10
privilegio Apostolico, ut possit omnia quæ spectant ad Episcopum exercere, præterquam Chrisma conficere, & sacros Ordines conferre, posset Sacramentum Confirmationis administrare: Sacr. Congregatio censuit non posse, cum ea, quæ sunt Ordinis, requirant specialem mentionem, ut intelli- 11
gantur inferioribus Prælatis concessa, ut in *cons.* 19. Antonii de Butrio. Et quamvis exceptio firmet regulam in contrarium in non exceptis, præsertim si casus excepti sint speciali nota digni, & excipiantur taxativè, ut notat Dec. *in l.* 1. *num.* 30. 36. *& seqq. ff. De regul. jur.* non tamen ampliat ejus naturam, ut comprehendat ea, quæ sunt aliàs reservata, & de quibus est facienda mentio specialis: prout de facultate confirmandi. Cùm præsertim dispensatio hujus casus concedi non debeat, nisi ex causa admodum urgenti, ut Eugenius voluit in prædicta instructione Armenorum. Undè nunquam venit, nisi expresè concedatur, & causa exprimatur. Præterea Gregorius in *dict. c. Pervenit* loquitur dispensativè ubi Episcopi desunt, & propter scandalum, ut hic notat gloss. in *ver. Hanc.* Et ita respondit S. Congregatio, die 18. Martii 1574. Sanctissimus tamen concessit tale privilegium ante Concilium habenti, ut possit conferre Sacramentum Confirmationis, de licentia tamen Ordinarii.

7. Urbano III. in cap. 2. *de Clericis non ordinandis Ministris* & ex aliis passim. Id ipsum constat ex Concilio Nicæno, cap. 9. Antiocheno, cap. 10. & 17. Carthaginensi IV. cap. 2. 3. & 4. & novissimè ex Tridentino, *sessione* 14. cap. 3. *de*
34 *Extrema Unctione*, ubi habetur Ministros Sacramenti Extremæ Unctionis esse Episcopos aut Sacerdotes ab ipsis ritè ordinatos per impositionem manuum Presbiterii, ubi pondera illam dictionem *per*, quæ causam efficientem significat, ut est textus in cap. *Ut noveritis* 22. *quæst.* 1. quem dicit ad hoc valdè notabilem Ludovicus Romanus *cons.* 301. *in proposita, num.* 13.
35 *versione Et ex edictione per*. Unde Hieronimus in cap. 58. *Isaiæ Ordinatio*, inquit, *non solùm ad imprecationem vocis; sed etiam ad impositionem impletur manuum*. Et Ambrosius, *libro de Dignitate Sacerdotali*: *Homo*, inquit, *manum imponit & Deus largitur gratiam*. Et Augustinus, *libro de gestis cum Emerito*; & alibi dicit manûs impositione ordinari Sacerdotes: quod ipsum veteres omnes passim affirmant.

Dicere autem (ut verbis Bellarmini utar) *omnia Concilia, Pontifices & Patres loqui de accidentaria cæremonia: ridiculum est cùm nusquam ponant aliam cæremoniam; & sæpè ex professo tractent de ritu Ordinationis. Quis enim credat tot Patres & Concilia, cùm nihil frequentius tractent quàm Ordinationes Sacerdotum, ne semel quidem attigisse id quod ad essentiam Sacramenti pertinet?* Hæc ille. Qui etiam affirmat, nisi manûs impositio sit de essentia, non posse hæreticos convinci Ordinationem esse Sacramentum propriè dictum, quia non possumus in Scriptura demonstrare simbolum externum hujus Sacramenti. Præterea Scriptura non solet in aliis Sacramentis tradere nisi essentiales cæremonias & vix etiam illas integrè. Quis ergò sibi persuadeat in hoc Sacramento semper nominare ritum accidentarium, omisso essentiali? Ad hæc Paulus dicit per manûs impositionem dari gratiam 1. *Timothæi* 4. & 2. *Timothæi* 1. Ergò manûs impositio est pars Sacramenti essentialis; non enim gratiæ promissio facta est cæremoniis accidentariis, sed essentialibus. Dicunt insuper in Canone 4. *sess.* 23. *de Sacramento Ordinis*, Concilium Tridentinum sic definiri. *Si quis dixerit per Sacram Ordinationem non dari Spiritum Sanctum ac proindè frustrà Episcopum dicere. Accipe Spiritum sanctum, anathema sit*, ubi Concilium declarat tunc ordinari Presbiteros & tunc dari illis gratiam, cùm eis dicitur, *Accipe Spiritum sanctum*. At cùm hoc dicitur manûs imponuntur, ut patet ex Pontificali, & Eccle-
36 siæ consuetudine. Ergò sentiebat Concilium illam impositionem manûs esse de essentia. Afferunt denique illud generale manum esse organum organorum, seu instrumentum instrumentorum, ut *in* 3. *de Anima text. commen.* 38. Quibus addi potest, quòd B. Stephanus Protomartir fuit ordinatus Diaconus ab Apostolis per solam manûs impositionem, *Actorum* 6. Neque enim tunc ordinari potuit per traditionem libri Evangeliorum, quia Evangelium scriptum non fuit ab Evangelistis, nisi post illius obitum, ut ostendi in *cap. unic. num.* 17. *& seqq. suprà de Sacramento Unctionis*. Ergò sola manûs impositio, non autem traditio instrumentorum, tunc fuit materia Diaconatûs, nec eadem traditio potuit posteà effici materia Ordinis; quia Ecclesia non potest instruere materiam, & formam Sacramentorum, ut ibidem probavi *n.* 19. *&*
37 *seqq.*

His ita respondetur: Manûs impositio in ordinatione Sacerdotis est quidem de essentia potestatis jurisdictionalis, id est ligandi, atque solvendi; quia ordinatus sine impositione manûs eam potestatem non consequitur, ut ostensum est suprà in *vers. Quinto Apostoli num.* 20. Et hoc intendunt autoritates ex sacris Litteris desumptæ, dùm dicunt per impositionem manuum dari gratiam, vel Spiritum sanctum. Ideòque sanctus Thomas, quamvis sit aperte in ea sententia ut manûs impositio non sit de essentia Ordinis, ut in 4. *distinct.* 24. *quæst. art.* 3. nihilominus *distinct.* 15. *quæst.* 1. *art.* 1. dicit impositione manuum dari gratiam sacramentalem quia scilicet per eam confertur potestas dimittendi & retinendi peccata. Et Turrecrem. in *d. c. Presbiter, num.* 4. 23. *distinct.* referens sententiam Hugonis dicentis: Manûs impositionem aliorum Sacerdotum non esse de essentia Consecrationis, quia solus Episcopus consecrat; non tamen, inquit, intelligas quòd per impositionem manûs Episcopi, fiat impressio caracteris, licèt per eam detur gratia, per quam sint idonei ad exequendum ordinem. Et in hunc sensum admitti potest sententia dicentium manûs impositionem in ordinatione Sacerdotis esse de essentia, id est, requiri ad integritatem potestatis Presbiteralis. Verùm si intendant ut impositio hujusmodi sit de essentia ipsius ordinationis, ita ut ordinatus sine illa non recipiat caracterem sacerdotalem, nec potestatem consecrandi Corpus & Sanguinem Christi: eorum opinio nec vera, nec probabilis est, ut abundè os-
38 tensum est suprà.

Nec urget consideratio, quòd in Actibus Apostolorum non fiat mentio de materia & forma Sacramenti Ordinis, sed de sola impositione manuum. Quia ut ex S. Dionisio observat S. Thomas in 4. *distinct.* 7. *quæst.* 1. *art.* 1. hæc occultanda erant in primitiva Ecclesia propter irrisiones Gentilium. Et propterea idem S. Dionisius *in fin. Eccles. Hier.* excusat se à determinatione formarum sacramentalium. undè non mirum si in *cap.* 5. ubi ordinationum ritus declarat, non 39
meminerit nisi solius manuum impositionis, facta est autem denominatio ordinis ab impositione hujusmodi, qua in illa perficitur & integratur potestas sacerdotalis, quoad actum secundarium absolvendi à peccatis. Et hoc insinuant Hieronimus in contrarium citatus, dum dicit ordinationem impleri ad impositionem manuum. Et hunc morem propter autoritatem Apostolorum etiam summi Pontifices & Patres posteà retinuerunt.

Similiter non obstat, quòd nisi manûs impositio esset essentialis, hæretici non possent convinci Ordinem esse sacramentum, nam certè admodum levis esset hic modus probandi sacramentum ab eo actu, quem Canonistæ omnes, & plerique ex Theologis tenent esse accidentalem, & de solemnitate tantùm.

Præterea quomodo manûs impositio probabit Ordinem esse sacramentum, si multò ante sine illa Dominus in Cœna Ordinem sacerdotalem instituit & Presbiteros ordinavit, sicuti etiam quotidiè facit Ecclesia, ut in superioribus probatum est.

Ad hæc Subdiaconus non accipit manûs impositionem, sed 40
ordinatur per traditionem calicis vacui & patenæ vacuæ ut in *cap. Subdiaconus* 23. *dist.* Nec audiendus est Hostiens. in *cap.* 1. *supra eod.* relatus ab Archid. in *d. c. Subdiaconus num.* 1. dùm dixit Subdiaconum hodiè accipere manûs impositionem, cùm Subdiaconatus sit sacer Ordo & gaudeat eodem privilegio quo Diaconus, ut in *cap. Miramur de serv. non ordin.* & ita litteram *dict. cap.* 1. quæ habeat, *Subdiaconus* quam dicebat Innocentius esse falsam & legendum esse *Diaconus*, hodiè esse veram litteram; adjiciens non obstare text. *in d. cap. Subdiaconus*, quia loquitur secundùm tempora primitivæ Ecclesiæ, secundùm quæ Subdiaconatus non erat sacer Ordo; & ideò non recipiat manûs impositionem; & illud tempus respicere rubricam libri Pontificalis. In hoc inquam, Hostiens. non est audiendus, quia ut ipsemet fatetur primam opinionem approbat consuetudo Roma- 41
næ Ecclesiæ. Undè cum Innocentio tenet Turrecrem in *d. cap. Subdiaconus num.* 2. 23. *distinct.* Est ex Pontificali reformato, quo nunc Ecclesia utitur & à quo non licèt recedere, cùm fuerit approbatum autoritate Clementis VIII. veteribus omnibus Pontificalibus abolitis, ut in ejus Constitutione: *Ex quo in Ecclesia edita die* 10. *Februarii* 1596. in Bellar. *tom.* 3. *pag.* 53. constat apertè Subdiaconum non recipere manûs impositionem. Neque obstat text. quem ad hoc Hostiens. inducit in *cap.* 1. *De Cler. pereg.* quia etsi generaliter loquatur de Clericis ordinatis in sacris, quibus facta fuit manûs impositio; tamen intelligi debet tantùm de Presbiteris & Diaconis, non autem de Subdiaconis, quibus manus non imponitur; recipere enim debet declarationem ex textu hic & ex *cap.* 1. *supra eod.* Quod cùm ita sit, quomodo ab impositione manuum poterimus convincere hæreticos sacrum Subdiaconatûs Ordinem esse Sacramentum juxta decretum Concilii Tridentini in *can.* 2. *sess.* 23. *de Sacram. Ordin.* si Subdiaconatus traditur sine manûs impositione: Quamobrem hæc probatio in universum ad convincendos hæreticos aliundè sumenda erit, quod ad Theologos rejicimus.

Non obstat inductio Concilii Tridentini in Canone 4. *sess.* 23. *de Sacramento Ordinis*; nam hæretici contendebant Sacram Ordinationem non esse Sacramentum, nec gratiam conferre; & indè inferebant frustrà Ecclesiam in traditione secundæ, potestatis proferre illa verba: *Accipe Spiritum Sanctum &c.* quia si in ipsamet Ordinatione quandò datur principalis potestas consecrandi secundùm eos, non confertur Spiritus Sanctus: longè minùs conferri poterit in traditione potestatis secundariæ absolvendi à peccatis, quæ posteà accedit per manûs impositionem. Et hunc errorem damnavit Sacra Sinodus: in quo sensu non rectè ex eo Canone deduci potest Concilium sensile impositionem manuum esse de essentia Ordinationis.

Ad extremum non obstat quòd manus sit organum orga- 42
norum; hoc enim est verum in quantum manus facit omnia instrumenta & est loco omnium instrumentorum. Undè Aristoteles in 4. *de partibus animalibus cap.* 10. *Manus*, inquit, *esse videtur non unum instrumentum; sed multa; est enim, ut ita loquar, instrumentum ante instrumenta*. Hæc ibi, Et in hunc sensum minus potest dici esse de essentia Ordinationis seu potius conditio sine qua non, in quantum scilicet illius ministerium est necessarium ad traditionem instrumentorum; sed si accipiatur manus pro illa impositione quæ fit solemniter ab Episcopo super caput Presbiteri: hæc non potest esse materia Ordinationis, quia ad hoc non sufficit qualecumque instrumentum; sed requiritur instrumentum aptum ad significationem rei Sacramentalis, ut declarat Divus Thomas *in* 4. *dist.* 13. *quæst.* 1. *art.* 2. *quæst.* 6. *& in* 4. *dist.* 3. *quæst.* 1. *art.* 3. *quæst.* 1. *ad* 4.

Ad objectum de Beato Stephano respondi in dicto capite unico, *num.* 65. *de Sacra Unctione*.

Super est difficultas Ecclesiæ Græcæ, quæ in Ordinatione Sacerdotum dicitur non uti traditione instrumentorum; sed 39
solâ manûs impositione; & tamen Presbiteri Græco ritu ordinati indifferenter habiti sunt pro veris Presbiteris in Ecclesia Latina. Sed & hanc difficultatem plenè examino in eodem capite unico, *num.* 15. *& num.* 69. *cum sequentibus*.

DE FILIIS PRESBITERORUM ORDINANDIS, VEL NON.

Ex Concilio Pictav.

CAPUT I.

UT filii Presbiterorum, & cæteri ex fornicatione nati ad sacros ordines non promoveantur: Nisi aut Monachi fiant, vel in Congregatione Canonica regulariter viventes: Prælationem verò nullatenus habeant. Sed neque servi, nisi à dominis suis libertate donentur.

SUMMARIUM.

1 *ILlegitimus non ordinatur, nisi Religiosus fiat, nec tunc præficitur.*
2 *Illegitimus etiam ex fornicatione genitus, nec ad sacros, nec ad minores ordines promovetur.*
In minoribus tamen dispensat Episcopus, in sacris verò dispensat solus Papa num. 4.
3 *Ordines minores largè dicuntur sacri.*
5 *Illegitimus tribus ex causis repellitur à promotione.*
6 *Illegitimi, ut plurimum parentum vitia & incontinentiam imitari solent.*
7 *Illegitimus ignoranter promotus excusatur, si ignorantia sit probabilis, alias secus.*
8 *Filius an teneatur credere matri asserenti eum esse illegitimum & numer. seqq. usque ad numer.* 13.
9 *Rex qui credidit matri asserenti eum ex adulterio genitum & renunciavit Regno de satuitate redarguitur à Legistis, & num.* 12.
10 *Conscientiam suam tenetur quis informare secundum leges. Et quid si habeat conscientiam læsam, num.* 12.
11 *Filius judicatur, qui constante Matrimonio natus est, nisi probetur absentia vel infirmitas seu impotentia generandi.*
13 *Professio emissa in Monasterio Monachorum vel Canonicorum Regularium aut alterius Ordinis, tollit irregularitatem ex defectu natalium.*
14 *Procedit quoad Ordines suscipiendos & exercendos.*
15 *Non autem quoad effectum obtinendi Dignitates & Prælationes.*
16 *Irregularitates quæ ex proprio delicto proveniunt, per solemnem professionem non abolentur.*
17 *Constitutio Sixti V. contra illegitimos redacta fuit ad terminos Juris à Gregorio XIV.*
18 *Filius illegitimus in Religione in qua pater, sive ante sive post nativitatem filii professus fuit, non admittitur patre vivente.*
19 *Illegitimus per ingressum Religionis non habilitatur ad Prælationem nec in Monasterii sui vel alterius Ordinis, nec in Ecclesia sæculari.*
20 *Potest tamen obtinere administrationem ad nutum Prælati, dummodò curam non habeat.*
21 *Illegitimus per Papam dispensatus, ad Sacerdotium non censetur dispensatus ad Ecclesiam curatam.*
22 *Papa solus dispensat cum Religioso illegitimo ad dignitates.*
23 *Possunt tamen superiores Ordinum dispensare juxta eorum privilegia, dummodo sint usu, & sub illis revocationibus non comprehensa.*
24 *Illegitimus à sæcularibus dignitatibus non repellitur.*
25 *Monialis illegitima, an possit eligi in Abbatissam, vel Priorissam absque dispensatione Apostolica.*
Et quid in Italia, ubi Abbatiæ sunt triennales numer. 36.
26 *Masculinum concipit fœmininum, non ex propria significatione, sed ex interpretatione, seu extensione.*
27 *Masculinum in materia differenti non concipit fœmininum. Nec in materia odiosa odio irrationabili, numer.* 30. *&* 55.
28 *Mulier non est capax Ordinum.*
29 *Moniales S. Claræ non veniunt appellatione Fratrum Minorum, & num.* 34.
31 *Filiis non debent obesse iniquitates parentum.*
32 *Veniè sunt digni, qui alieno vitio laborant.*
33 *Moniales illegitimæ non comprehenduntur in Constitutione Sixti V. contra illegitimos, n.* 54.
34 *Monachorum appellatione non veniunt Moniales.*
35 *Monachatus omnem maculam abstergit.*
36 *Abbatissæ in Italia ex Constitutione Sixti V. eligi non possunt, nisi ad triennium.*
37 *Abbatissa, quæ non est perpetua, nec habet Monasterium titulum, non dicitur habere dignitatem.*
Declaratur, num. 56. *&* 57.
38 *Abbatissa habet dignitatem.*
39 *Masculinum in dispositione legis concipit fœmininum.*
40 *Etiamsi materia sit odiosa, & penalis.*
41 *Moniales veniunt Monachorum appellatione, ubi materia æquè convenit mulieribus, ac Religiosis.*
42 *Præcipuè ubi militat eadem ratio.*
43 *Personæ integri status debent promoveri ad honores.*
44 *Illegitimum esse ex nota defectûs, & vacillat ejus opinio.*
45 *Incontinentiæ paternæ suspicio magis viget in filia, quam in filio.*
46 *Masculus, & fœmina à jure in multis æquiparantur.*
47 *Masculinum probatum à Canone crimina puniente comprehendit fœminas.*
48 *Mulier à successione temporali repellitur propter illegitimitatem.*
49 *Abbatissa non habet jus à defuncta, sed à canonica electione, & ideò in dignitates non habet successionem hæreditariam, sed successionem simpliciter.*
51 *Pœnitentiaria dispensat cum Monialibus in utroque foro, ut nonobstante defectu natalium possint esse Abbatissæ. Etiam triennales, num.* 60.
52 *Monialis illegitima in Abbatissam non eligitur, sed postulatur à Papa.*
53 *Dispensare tamen possunt superiores Ordinum juxta eorum privilegia, ut illegitimæ possint esse Abbatissæ.*
57 *Vicarius Episcopi qualiter dicatur habere dignitatem, licet non sit perpetuus.*
58 *Abbatissæ in Italia durante triennio removeri non possunt, nisi ex justa causa, & juris ordine servato.*
59 *Generales Ordinum Regularium, quinam hodie sint perpetui.*
60 *Curia Romana dispensat cum Monialibus, ut defectu natalium nonobstante possint esse Abbatissæ etiam temporales.*

ibi, *ex libellis ortam*, juncto versu, *Quod belli calamitas introduxit*, *C. de cadue. tollen. l. Sancimus*, §. *Si quis autem*, *per diversa*, *C. de donat l. ex hoc jure*, *ff. De just. & jur. cum simil.*

16 Præterea ponderandum est verbum, *Ritus*, quod ex propria significatione refertur ad solemnitatem, non ad subistantiam actûs, *c. Cum secundum*, *de tempor. ordin. cap. Cum olim*, *de Cler. conjug. l. Non putavit*, §. *Non quæ u s*, & ibi gloss. *in ver. riti ff. De bonorum possess. contr. tabul.* Concilium Tridentinum *sess. 7. de sacram. canone* 13. & *sess. 22. de sacrificio Missæ canone* 9. Undè Butr. in *d. c. Cum secundum*, *numer. 1. Ritus*, inquit, *propriè est quædam consuetudo in ordinandi modo*, *vel alio actu exercendo*, *solemnitatem præbens*. Et Petrus Brixien. *in Repert. Ritus*, inquit, *est usus disponens circa solemnitatem actûs*, allegat Innoc. in *c. Quoniam in plerisque de off. ordin.* & Archid. in *cap. Contra Christianos de hæret. lib. 6.* Et hunc ritum impositionis manuum ortum esse ex ipsa Apostolorum institutione, videtur satis probari in *c. Quod die Dominico*, ibi, *Apostolicis morem gesseris institutis*, 75. *dist.*

Tertiò, cum Sacramentum sit simbolum rei sacræ, & invisibilis gratiæ forma visibilis, seu signum visibile, *cap. Sacrificium*, *de cons. distinct. 2. cap.* 3. *De excellentia sanctissimæ Eucharistiæ*, *sess.* 13. Concilium Tridentinum: & signum debeat habere similitudinem ad signatum, *cap. unic. §. ad exhibendum*, *suprà de Sacram. Unct. c. Qui Ecclesiasticis*, §. *Ecce*, 36. *dist.* in quolibet ordine illud exterius signum est essentiale, & intrinsecum Sacramento, in quo principalis actus illius ordinis designatur; idque pro generali regula habendum esse affirmat sanctus Bonaventura in 4 *dist.* 24 *par.* 2. *art.* 1. *quæst.* 4. *num.* 58. & consentiunt alii, quos refero in *d. c. unic. in* 4. *argum. num.* 36. Sed in impositione manuum non designatur principalis actus, qui est conlecrare Corpus, & sanguinem Christi, *c. Clerici*, 21. *dist. can.* 3. *de sacram. Ordin. sess.* 23. Concilio Tridentino, sed actus secundarius, qui est absolvere & ligare, ut patebit infrà *num.* 20. & *seqq.* Ergò impositio manuum non est essentialis, & intrinseca Ordinis Presbiteratûs.

18 Quartò, in Sacramentis habentibus materiam corporalem actus humani non sunt de essentia Sacramentorum, sed dispositivè se habent ad Sacramenta S. Thom. in 3. *part. quæst.* 84. *art.* 1. ad primum nam res sensibiles, & verba sunt de

19 essentia Sacramenti, non autem facta: sed hæc pertinent ad usum, vel dispensationem ejus, ut idem docet in 4. *dist.* 1. *quæst.* 1. *art.* 3. *ad secundum*, & in 2. *quæst.* 60. Sed manûs impositio est actus humanus, non autem res sensibilis à facto distincta. Ergò non est de essentia Sacramenti Ordinis.

20 Quintò, Apostoli fuerunt à Christo ordinati Sacerdotes in cœna, ut consilat ex Tridentina Sinodo in *cap.* 1. *de sacrificio Missæ sess.* 22. ibi, *in Cœna novissima Corpus*, *& Sanguinem sub speciebus*, *& panis*, *& vini Apostolis*, *quos tunc novi testamenti Sacerdotes constituebat*, *ut sumerent*, *tradidit*, & in *Can.* 2. *Si quis dixerit illis verbis: Hoc facite in meam commemorationem*, *Christum non instituisse Apostolos Sacerdotes*, *aut non ordinasse. ut ipsi*, *atique Sacerdotes offerrent Corpus*, *& sanguinem suum*; *anathema sit.* Et ita, ut inquit sanctus Thomas in 4. *distinct.* 24. *quæst.* 2. *art.* 3 *ad* 2. & Turrecrem. in *can. Presbiter numer.* 2. 23. *distinct.* Dominus dedit Discipulis sacerdotalem potestatem, quantum ad principalem actum ante passionem quando dixit, *Accipite*, *& manducate*, undè subjunxit, *Hoc facite in meam commemorationem.* Matthæi 26. Marci 14. Lucæ 22. & Joannis 13. Sed post Resurrectionem dedit eis sacerdotalem potestatem, quantum ad actum secundarium, qui est ligare, & absolvere, ut ibi per eos, & est definitum in *Canone* 3. *sess.* 14. *de Sacramento Pœnitentiæ.* Concil. Tridentin. *Si quis dixerit verba illa Domini Salvatoris. Accipite Spiritum sanctum*, *&c. Non esse intelligenda de potestate remittendi*, *& retinendi peccata in Sacramento Pœnitentiæ*, *&c. Anathema sit.* Quarum potestatum meminit idem Concilium *sess.* 23. *de Sacramento Ordinis*, *cap.* 1. ibi, *In sacerdotio potestatem traditam conficiendi*, *offerendi*, *& ministrandi Corpus*, *& Sanguinem Christi*, *nec non & peccata dimittendi*, *& retinendi sacræ Litteræ ostendunt*, *& Catholicæ Ecclesiæ traditio semper docuit.* Sententiam Divi Thomæ suppresso nomine recitat hic Joan. Andr. *numer.* 2. his verbis: *Dicunt aliqui*, *quòd in ordinatione Presbiteri per dationem calicis pleni*, *id est*, *cum patena confertur ordinato potestas principalis quoad principalem actum confectionis Eucharistiæ*; *& per impositionem manûs sub certa forma verborum*, *Accipite*, *&c. Matthæi* 24. *conferitur potestas Sacerdotalis quoad actum secundarium*, *qui est absolvere & ligare*: *nam & has potestates Dominus divisim contulit Apostolis*: *ante passionem enim contulit primam*; *post resurrectionem secundam*, *quandò scilicet insufflavit &c. Joan.* 19. *Per impositionem verò manuum aliorum Sacerdotum designatur quædam gratiæ plenitudo. Dicunt ergò isti*, *quòd si deest traditio calicis cum certa forma verborum*, *non imprimitur caracter*, *nec est Sacerdos*; *est qui ordinandus erat*; *si verò fiat primum*, *sed deest secundum*, *Sacerdos est quoad potestatem conficiendi*, *sed non potest absolvere vel ligare*, *nisi facta suppletione*: *si verò deest manuum impositio*, *quam faciunt alii Sacerdotes*, *licèt hoc sit supplendum*, *tamen primum & secundum poterit.* *n.* 9. licèt illius non faciat mentionem Bellam. *n.* 3. Card. Zaultimo, id est, Sacerdotem, qui non accepit manûs impositionem, non posse confessiones audire, consentit *in Summ.* Rosel. quem refert & sequitur Silveister *in ver. Ordo* 2. *n.* 4. *vers. & ideò videtur verum.* Undè quod legitur in *c.* 15. *sess.* 23. Concilium Tridentinum, quod Presbiteri in sua ordinatione à peccatis absolvendi potestatem accipiant, videtur notabiliter limitari posse, ut non procedat in Presbiteris, qui non acceperunt manûs impositionem, nisi suppleatur omissum. Hanc autem distinctionem probat etiam quotidianus Ecclesiæ usus: nam Sacerdotes fiunt, cùm eis dicitur: *Accipe potestatem offerendi sacrificium.* Et tunc non imponitur manus, sed tantùm porriguntur instrumenta, ut patet ex ordine Romano antiquo & ex Pontificali, quo nunc Ecclesia utitur, in rubrica de ordinatione Presbiteri. Ergò manûs impositio, quæ seorsim fit, ad essentiam Sacramenti non pertinet, cùm ante illam ordinati caractèrem Presbiteralem recipiant. Nec potest admitti quòd ait Cardinalis Bellarminus *tom.* 3. *controversiarum lib.* 1. *de Sacramento Ordinis c.* 9. *vers. Ad tertium*, videlicet Sacerdotes ordinari, cùm illis dicitur, *Accipe potestatem Sacrificium offerendi*: sed ordinari etiam postea, cùm illis dicitur, *Accipe Spiritum sanctum.* Hoc enim subsistere non potest: nam etsi Sacerdotes accipiant seorsim varias potestates, ut dictum est suprà: non tamen dùm secundam potestatem accipiunt, dicuntur iterùm ordinari; repugnat enim Canonicis instituris, ut quis in Presbiterum bis ordinetur & duplicem caracterem recipiat, *c.* 1. 68. *dist.* quidquid dixerit Scotus in 4. *dist.* 24. quem meritò reprehendit Silvest. *in ver. Ordo* 2. *num.* 4. *vers. Non est etiam verum quod dicit Scotus.* Præterea si per impositionem manuum Sacerdos iterùm ordinaretur, in Presbiteratu esset duo ordines distincti patet; quia secunda ordinatio haberet pro materia impositionem manus & pro forma, *Accipe Spiritum sanctum*, *&c.* Et prima ordinatio haberet pro materia correctionem instrumentorum & pro forma, *Accipe potestatem*, *&c.* Ex diversitate autem materiæ & formæ oritur distinctio Ordinum sicut & diversitas Sacramentorum, ut constat ex *c.* 2. *de Sacramento Pœnitentiæ*, *sess.* 14. Concilium Tridentinum ibi: Materia & forma, quibus Sacramenti essentia perficitur, longissimè dissidet & sic in Ecclesia essent quatuor Ordines sacri, id est, Subdiaconatus, Diaconatus & duo Presbiteratus, quod est contra Catolicam veritatem, ut in Concilio Cartaginensi IV. *cap.* 2. 3. & 4. & in Tridentino *cap.* 2. *sess.* 23. *de Sacramento Ordinis.* Ulterius si in ordinatione Sacerdotis essent duæ formæ partiales & in impositione manûs imprimeretur novus caracter, seu fieret extensio primi, ut putat Scotus: hinc sequeretur, ut potestas absolvendi à peccatis, quæ traditur in impositione manûs, esset indelebilis, quia potestas, quæ fit per consecrationem, inhæret caracteri & ab homine auferri non potest ut docet S. Thomas in 2. 2. *quæst.* 39. *art.* 3. Et propterea Sacerdos etiam hæreticus, excommunicatus, depositus & degradatus celebrando conficit, secundum Archid. in *cap. Ostenditur*, 4. *dist.* Richard. in 4. *dist.* 13. & Silvest. *in verb. Degradatio*, *num.* 9. quia, ut inquit S. Thomas in his homo non operatur; nisi ut instrumentum Dei, §. *Verum*, 32. *distinctione.* Sed consequens est falsum, quia potestas jurisdictionalis ex simplici injunctione hominis confertur, nec immobiliter adhæret. Undè in schismaticis & hæreticis non manet, *cap. Omnibus*, *cap. Ait Cœlestinus & cap. Apertè*, 34. *quæst.* 1. & declarat S. Thomas, *ubi suprà.* Idèoque quamvis Presbiteri in impositione manuum à peccatis absolvendi potestatem accipiant; tamen Concilium Tridentinum in *cap.* 17. *sess.* 23. statuit eos non posse confessiones sæcularium audire, nec ad id idoneos reputari, nisi aut Parochiale beneficium, habeant, aut ab Episcopis approbationem accipiant. Et sacra Congregatio ejusdem Concilii Interpres declaravit irritas esse confessiones, quas audiunt Sacerdotes ab Episcopo non approbati. Ergò similiter est falsum, Sacerdotes in manûs impositione caracterem recipere. Quæ cùm ita sint, inquiro an is, cui Episcopus porrexit calicem cum vino & patenam cum hostia & dixit verba, *Accipe potestatem sacrificium offerendi*, sed nondùm imposuit manus, quia nondùm Missa fuit absoluta, sit verus Sacerdos & receperit caracterem verum ordinis Presbiteratûs, nec ne. Si dixeris non esse verum Sacerdotem; hoc est manifestè falsum & contra Divinam institutionem, quia Apostoli in Cœna fuerunt ordinati verè Sacerdotes & acceperunt potestatem conficerandi Corpus & Sanguinem Christi; & tamen tunc non acceperunt secundam potestatem absolvendi à peccatis, quæ traditur in impositione manuum, ut patet ex definitionibus Concilii Tridentini supra relatis. Item est contra consuetudinem Ecclesiæ & præscriptum Pontificalis: nam sic ordinatus consecrat unà cum Episcopo celebrante; Et

propterea

propterea in eadem rubr. *de Ord. Presb.* disponitur, ut Pontifex celebrans secreta morosè dicat & aliquantùlùm altè, ita ut ordinati Sacerdotes possint secum omnia dicere & præsertim verba consecrationis, quæ dici debent eodem momento per ordinatos, quo dicuntur per Pontificem. At consecrare non posset, nisi esset verus Sacerdos, *c.* 1. §. *Una verò*, *vers. & hoc utique sacramentum*, *de summa Trinitate & fide Catholica*, *c.* 1. *&* 2. *de Cler. non ordinat. ministran.* Quoties enim sunt duo gradus successivi & ab invicem subordinati, existens in primo non attingit ea, quæ sunt ultimi; Sicut Diaconus non attingit ea, quæ sunt Presbiteri, *cap. Diaconus*, *&c. seqq.* 93. *dist.* quæ sunt verba Oldradi *cons.* 180. *Quæstio est*, *n.* 11. Ideòque in prædicta rubrica pontificalis post correctionem instrumentorum & profationem verborum, *Accipe potestatem*, *&c.* multoties vocantur Sacerdotes ordinati, licet solemnem manûs impositionem nondùm acceperint. Si dixeris sic ordinatos ante manuum impositionem esse veros Sacerdotes & recepisse caracterem Presbiteratûs: ergò evidenter hinc sequitur, ut manûs impositio, quæ postea accedit, non sit materia ordinis Presbiteratûs, nec sit de illius subistantia. Nam quod potest fieri post actum, non est de subistantia actûs, *c. Quanquam*, *de usuris*, *lib.* 6. 1. *Universa*, *C. De precibus Imperator. offeren.* & notat Petr. Brixien. *in ver. Forma.* Impossibile enim est subistantiam esse separatam ab eo, cujus est subistantia, ut inquit Aristoteles 1. *Metaph. cap.* 4. Item subistantialia rei dicuntur, sine quibus res non potest consistere. Quæ verò accedunt postea dicuntur accidentalia, ut declarat Berengarius in *repet. leg. Pacta conventa*, *n.* 45. *ff. De contrahen. empt. &* de de subistantia alicujus rei illud esse dicitur, quo posito & illa res ponitur & quo remoto, removetur & illa, *c. Inter corporalia*, *de translatione Episc.* Manifestum est autem in Sacramento Ordinis, si quid omittatur ex subistantialibus, caracterem non imprimi & totam ordinationem esse iterandam, ac si nihil esset actum, ut tradunt Host. Joan. Andr. & omnes in *c. unic. suprà de Sacramento Unctionis* & dictum est suprà, in vers. *Probatur n.* 11.

29 Sextò, pro hac sententia stat autoritas Conc. Florentini in decreto fidei Eugenii IV. nam in §. *Quinto*, sic definitur; *Omnia Sacramenta tribus perficiuntur*, *videlicet rebus tanquam materia*, *verbo tanquam forma & persona ministri conferentis Sacramentum cum intentione faciendi quod facit Ecclesia*, *quorum si aliquod deest*, *non perficitur Sacramentum.* Deindè declarat formam & materiam cujusque Sacramenti; & in specie *in* §. *Sextum Sacramentum*, definit materiam Sacramenti Ordinis esse illud, per cujus traditionem confertur ordo, sicut Presbiteratus traditur per calicis cum vino & patenæ cum pane porrectionem, nec ibi ullam facit mentionem impositionis manuum. Ergò manûs impositio non est materia ordinis Presbiteratûs; quia alioquin Concilium tradidisset materiam ordinis dimidiatam & doctrinam imperfectam & maximam erroris causam tum Armenis, tum Catholicis omnibus præbuisset ac præterea non verificarentur illa verba Concilii; Presbiteratus traditur per calicis cum vino & patenæ cum pane porrectionem, si ad traditionem Presbiteratûs pro essentiali materia exigeretur etiam concursus impositionis manuum. Accedit quòd cùm Concilium Florentinum assignaverit materiam integram in omnibus aliis Sacramentis; cur non idem fecerit in Sacramento Ordinis? Nec valet quod ait idem Cardinalis Bellarminus etiam Concilium Carthaginense *in cap. Presbiter*, 23. *dist.* meminisse tantùm impositionis manuum, nec explicuisse totum ritu, sed tantùm eam partem, quam postea omisit Concilium Florentinum, fortè quia Armenii, qui à Concilio instruebantur, in hoc non errabant. Etenim inter utrumque Concilium maxima viget diversitatis ratio: nam Carthaginense ibi non declarat essentialia Sacramenti Ordinis, sed tantummodo docet ritum solemnitatis servandum in ordinatione Presbiteri, ut probavi in *c. unic. n.* 64. *supra de Sacramento Unctionis.* At Florentinum explicat materiam essentialem Ordinis Presbiteratûs. Undè inconvenienter omisisset mentionem impositionis manuum, si illa esset de integritate materiæ requisitæ ad traditionem Ordinis. Et de errore Armenorum, cum nullum extet verisimile argumentum, non est licitum in hac gravissima materia divinare, & confugere ad id, quod est possibile. Præterquam quod si Concilium Florentinum in eo decreto docuisset Armenos ea tantum, in quibus ipsi errabant: concludendum esset ipsos errasse in materia, forma & ministro omnium Sacramentorum, cum hæc omnia ibi doceantur à Concilio. Quod absurdum esset afferere.

Septimò, materia debet esse propria cujusque Sacramenti, ut actum proprium Sacramenti determinatè significet, prout declarat Sotus in 4. *distinct.* 24. *q.* 1. *art.* 5. & patet, tum ex Concilio Florentino in præallegato decreto fidei, ubi declaratur peculiaris, & distincta materia singulorum Sacramentorum: tum ex Concilio Tridentino, quod elicit diversitatem Sacramentorum tam ex diversitate formæ quam materiæ, ut patet *sess.* 14. *de Sacramento Pœnitentiæ cap.* 2. *de differentia Sacramenti Pœnitentiæ*, *& Baptismi.*

At manûs impositio est ceremonia quædam communissima, quâ Ecclesia utitur non solum in sacramentis, ut in Confirmatione, justa textum in *capite* 1. 2. *&* 3. *de consecratione distinctione* 5. & in extrema Unctione, ut in §. *Oleo*, aliàs incipit, *Sed istud*, 95. *distinctione* sed etiam in aliis permultis actibus extra Sacramenta & septem species impositionis manuum ex sacris Canonibus desumptas retulimus suprà *num.* 2. Et Græci manûs impositione utuntur in collatione singulorum Ordinum: Et Ecclesia Romana non tantum in ordinatione Presbiteri, & Diaconi, ut hic, & in *cap.* 1. *suprà eodem*, sed etiam in Ordinibus minoribus; quam tamen certum est non esse de essentia cum sit quædam benedictio secundùm gloss. in *d. c.* 1. *in ver. Impositione.* Non igitur impositio manûs potest esse materia propria, & essentialis ordinis Presbiteratûs. Nec diluitur hujus argumenti vis ex eo, quod novissimè scripsit Petrus Arcudius Coregræus *in tract. de concordia Ecclesiæ Orientalis*, *& Occidentalis in septem Sacramentorum administratione*, *lib.* 6. *de Sacramento Ordinis cap.* 6. *vers. Ad sextum*, ubi retorquens argumentum cum extrema Unctione; atque ita Sacramenta non semper distingui materia & satis esse ut distinguantur forma; Falsum enim est assumptum; nam oleum simpliciter non est materia Confirmationis, sed Chrisma confertum ex oleo, & balsamo, ut est definitum in Concilio Florentino *in eodem decreto fidei*, §. *Secundum Sacr.*; & sic tertia quædam species mixta à simpli oleo & à simplici balsamo distincta, ut si ex vino & melle fiat mulsum, aut ex medicamentis emplastrum, seu collirium, ut in *l. Adeò*, §. *Cum quis*, ibi, *Ac ne mulsum quidem ad vinum*, *& mel*, *vel emplastrum*, *aut collirium ad medicamenta reverti possunt*, *ff. De acquirendo rerum dominio.* Et similiter non simplex oleum olivæ est materia Sacramenti Extremæ Unctionis, sed oleum olivæ ab Episcopo benedictum, ut eodem modo definitum est in prædicto *Decreto in* §. *Quintum Sacramentum.* Et in Concilio Tridentino *in capite* 1. *sessione* 11. *de Extrema Unctione.* Quæ quidem benedictio differentiam adeò essentialem constituit ab oleo simplici, ut si adhibeatur oleum non sanctificatum, etiamsi Sacerdos ungendo proferat verba, *Per istam Unctionem*, *&c.* tamen non fiat Sacramentum, ut docet sanctus Thomas in 3. *par. quæstione* 60. *articulo* 5. & ibi etiam Cajetanus. *in fine.* Facit text. in *capite Statuimus*, *infrà de Regul.* ubi per solam benedictionem habitus professorum distinguitur ab habitu Novitiorum, ad effectum inducendi, vel excludendi tacitam professionem. Cùm igitur singula Sacramenta habeant propriam, & determinatam materiam ab aliis distinctam; manûs impositio, quæ communis est Sacramento Confirmationis, Extremæ Unctionis & Ordinis; imò & aliis actibus extra Sacramenta, nullomodo esse potest materia propria in ordinatione Sacerdotis.

Postremò, impositionem manuum non esse de essentia Ordinis Sacerdotalis, sed de solemnitate tantùm: tenent Canonistæ omnes in capite unico, suprà *de Sacramento Unctionis* & in specie Hostiensis, *num.* 5. Joannes Andreas, *num.* 3. Bellamera & Antonius de Butrio ambo, *num.* 1. & tradunt hic Innocentius, *num.* 2. Abbas Antiquus *eodem numero*, Hostiensis, *num.* 9. Joannes Andreas, *num.* 2. Henricus Boich. in principio. Bellamera, *num.* 2. Butrius, *num.* 9. Cardinalis in 10. *quæstione* & Abbas Siculus, *num.* 2. Turrecrem. & Præpositus in capite *Presbiter* 23. *dist.* & eamdem sententiam sequuntur plerique ex Theologis & in specie Sanctus Thomas *in* 4. *distinctione* 24. *quæstione* 1. *articulo* 3. Durandus *dictâ distinctione* 24. relatus à Turrecrem. in dicto cap. *Presbiter.* Sotus, *eâdem dist. quæst.* 1. *art.* 4. & Silvester in verbo *Ordo* 2. *num.* 11.

Cæterùm, quamvis hæc sint satis evidentia: non tamen desunt gravissimi Theologi qui sentiant manûs impositionem esse essentialem & intrinsecam Ordini Presbiteratûs, ut in specie Sanctus Bonaventura *in* 4. *dist.* 24. *parte* 2. *art.* 1. *qu.* 4. *num.* 58. Scotus & Palud. *eâdem distinctione.* Altisiodoren. in sua Summa, *parte* 4. & novissimè Cardinalis Bellarminus *tom.* 3. *Controversiarum*, *lib.* 1. *de Sacramento Ordinis*, *cap.* 9. ubi pluribus conatur tueri non solùm instrumentorum porrectionem; sed etiam manûs impositionem esse materiam essentialem Sacramenti: dicens hanc sententiam esse longè probabiliorem & veriorem. Id quod etiam affirmant Petrus à Soto, *lectione* 5. *de Sacramento Ordinis.* Martinus Ledesm. *in* 4. *quæstione* 36. *art.* 4. *ad primum* & Cardinalis Hosius *in confessione Polonica*, cap. 50.

Moventur præcipuè, quia in primitiva Ecclesia Sacerdotes & Diaconi ordinabantur per manûs impositionem, *Actorum* 13. & 14. 1. *Timothei* 4. & 5. & 2. *Timothei* 1. Et successivis temporibus Presbiteros eodem modo ordinatos fuisse, colligitur ex Clemente, *lib.* 8. *Constitutionum*, *cap.* 2. & *sequentibus*, ex Damaso *Epistolâ* 4. Ex Innocentio I. *Epistolâ* 22. *ad Episcopos Macedoniæ.* Ex Leone I. *Epistolâ* 87. *ad Episcopos Africæ.* Et recentius ex Alexandro II. in capite *Ex multis* 1. *quæst.* 3. Urbano 2. in cap. *Daybertum* 1. *quæst.*

DE SACRAMENTIS

NON ITERANDIS.

Gregorius IX. Archiepiscopo London.

CAPUT III.

PResbiter & Diaconus cum ordinantur, manûs impositionem tactu corporali (ritu ab Apostolis introducto) recipiunt: quod si omissum fuerit, non est aliquatenus iterandum, sed statuto tempore ad hujusmodi ordines conferendos cautè supplendum, quod per errorem extitit prætermissum. Suspensio autem manuum debet fieri, cùm oratio super caput effunditur ordinandi.

SUMMARIUM.

1 *MAnûs impositio si in ordinatione Sacerdotis fuerit prætermissa, statutis temporibus supplebitur.*
2 *Manûs impositio quotuplex sit & quæ iterari possit, vel non & num. seqq.*
3 *Abbas semel benedictus non potest iterùm benedici.*
4 *Pœnitentia solemnis iterari non potest & cur.*
5 *Presbitero, cum ordinatur, manus imponitur ab Episcopo & Presbiteris adstantibus; Diacono ab Episcopo tantùm.*
6 *Ritus impositionis manuum & ordinationis Episcoporum ab Apostolis introductus est & num. 35.*
7 *Petrus solus immediatè à Christo fuit ordinatus Episcopus, reliqui Apostoli ab ipso Petro.*
8 *Ordinationis tempore supplendum est quod in ordinatione fuit prætermissum.*
9 *Solemnitas suppleri debet eo tempore, quo substantialiter actus potest celebrari.*
10 *Manûs impositio in ordinatione Presbiteri an sit de essentia Sacramenti vel de solemnitate tantùm & n. seqq. usque in fin.*
11 *Ordinatio tota est iteranda, si aliquid ex substantialibus fuerit prætermissum.*
12 *Iteratum non dicitur, quod ambigitur esse factum.*
13 *Sacramenta omnia & eorum essentialia sunt immediatè ex institutione Christi.*
14 *Ecclesia in Sacramentorum dispensatione potestatem habet statuendi vel mutandi, salva eorum substantia.*
15 *Verbum* introducere, *quid importet.*
16 *Ritus propriè quid sit.*
17 *Sacramentum quid.*
Signum illud exterius in quolibet ordine est essentiale, in quo principalis actus illius ordinis designatur.
18 *In Sacramentis habentibus materiam corporalem, actus humani non sunt de essentia Sacramentorum.*
19 *Res sensibilis & verba sunt de essentia Sacramenti.*
20 *Apostoli quandò fuerint à Christo ordinati Sacerdotes.*
21 *Presbiter ordinatus absque manûs impositione non accipit potestatem à peccatis absolvendi.*
22 *Presbiter in impositione manûs non ordinatur iterùm, nec novum recipit caracterem.*
23 *Ordinum diversitas oritur ex diversitate materiæ & formæ.*
24 *Potestas ordinis est indelebilis; potestas jurisdictionis secus.*
25 *Confessiones quas Sacerdos audit non approbatus, sunt irritæ.*
26 *Sacerdos ordinatus ante manûs impositionem est verus Sacerdos habens potestatem conficiendi Corpus & Sanguinem Christi.*
27 *Substantiam impossibile est esse separatam ab eo, cujus est substantia.*
28 *Substantialia rei quæ dicantur & quæ accidentalia.*
29 *Sacramenta omnia tribus perficiuntur, materia, forma & ministro.*
30 *Ordinum materia quæ sit ex definitione Concilii Florentini.*
31 *Manûs impositionem non esse de substantia ordinis, qui senserint ex Theologis & Canonistis.*
32 *Manûs impositionem esse materiam essentialem ordinis Presbiteratûs, qui Theologi affirmaverint & quibus fundamentis.*
33 *Presbiteri & Diaconi in primitiva Ecclesia per manûs impositionem ordinabantur & n. 38.*
34 *Dictio*, per, *causam efficientem significat.*
35 *Manûs impositione datur gratia & Spiritus Sanctus.*
Declaratur, n. 37.
36 *Manûs est organum organorum.*
Declaratur, n. 42.
37 *Manûs impositio in ordinatione Sacerdotis est de essentia potestatis jurisdictionalis non ordinis.*
38 *Ordinis materia & forma cur in Actibus Apostolorum non exprimatur.*
39 *Ordinationis denominatio cur in sacris litteris fiat ab impositione manuum.*
40 *Subdiaconus non recipit manûs impositionem, sed ordinatur per traditionem calicis vacui & patenæ vacuæ.*
41 *Pontificale Romanum habet legis autoritatem.*
42 *Manus quo sensu dici possit esse de essentia ordinationis.*

1 PResbiter. Si in ordinatione Presbiteri vel Diaconi manûs impositio fuerit prætermissa, statutis temporibus supplebitur. Hoc dicit secunda pars brevis ibi, *suspensio.*

2 Ad intelligentiam tex. præmitto, manûs impositionem multiplicem esse secundum Hugon. gloss. Archid. Bellam. Turrecrem & Præpos. in *cap. Manus*, 1. *quæst.* 1. Quædam enim est confirmatoria, id est in fronte baptizatorum facta Chrismatio, *cap. unic.* §. *Per frontii*, *suprà de sacr. Unct.* & est Sacramentum, quod non reiteratur & cujus minister est solus Episcopus & de hac habetur in *cap.* 213. *&* 4. *de consec. dist.* 5. In Concilio Florentino *In decreto fidei*, §. *Secundum Sacramentum est Confirmatio.* Et in Concilio Trident. *sess.* 7. *de Confirm. can.* 1. 2. *&* 3. Quædam est curatoria, id est, cum olei unctione super infirmum facta benedictio, de qua Jacob. 5. *infirmatur quis in vobis? inducat Presbiteros Ecclesiæ, qui orent super eum, ungentes eum oleo in nomine Domini & oratio fidei salvabit infirmum*, §. *Sed istud* 95. *distinct.* Et hæc similiter est Sacramentum, non tamen imprimens caracterem; & ideò iterari potest & ejus minister est Sacerdos, id est aut Episcopus aut Presbiter, *cap. Illud superfluum*, 95. *distinct.* de quo in Concilio Florentino, ubi suprà, §. *Quintum Sacramentum est Extrema Unctio.* Et in Tridentino *sess.* 14. *in Doctrina de Sacram. Extremæ Unctionis.* Quædam est consecratoria, quæ scilicet fit Episcopis dum consecrantur; ut in *cap. Episcopus*, 23. *distinct.* de qua dicit Apostolus 1. *Timoth.* 5. *Nemini citò manum imponas*, id est, nullum citò consecrabis, secundum Joan. de Fan. & Archid. in *d. c. Manus*, 1. *quæst.* 1. Et hæc manûs impositio repeti non potest; & fit ab Episcopis tantùm, ut in *d. c. Episcopus & cap.* 1. 75. *dist.* Et quamvis Turrecrem. & Præpos. in *d. cap. Manus*, dicant hanc manûs impositionem esse quæ fit omnibus Clericis in Minoribus dum ordinantur: tamen huic non congruit nomen Consecratoriæ, cùm sit quædam benedictio, *cap. Quoniam*, 69. *dist.* not. & in gloss. in *c.* 1. *In ver. Impositione*, *suprà eodem.* Undè melius Archidiaconus intelligit impositionem manûs consecratoriam pro illa solemni, quæ fit in consecratione Episcopi, dum allegat text. qui de ipsa loquitur in *d. c. Episcopus* & autoritatem illam, *Nemini citò manum imponas*, quæ propriè de Episcopo intelligitur, ut est text. in *cap. cùm nobis olim*, *suprà de electione.* Alia impositio manûs est benedictoria, id est, quædam solemnis oratio, sive benedictio super quosdam Abbates & Abbatissas facta, ut in *cap. Quoniam*, 69. *dist.* & hæc fit ab Episcopo, ut ibi, *nisi in casu*, *cap.* 1. *de supplend. negligen. Prælator.* & est quasi Sacramentum & non iteratur ad initar benedictionis nuptialis, *cap.* 1. *&* *cap. Vir*, *de secund. nupt.* Et quamvis Archid. referat se vidisse contrarium observari in Curia in quodam Abbate, qui priori dignitati cesserat & fuit iterùm benedictus: tamen illud potiùs fuit factum, quàm jus, secundum Archid. cum quo Turrecrem. & alii transeunt & de hac manûs impositione scripsi plenè in *cap. cùm contingat*, *suprà de ætat. & qualit.* Alia est reconciliatoria id est, manûs extensio super pœnitentes cum invocatione Spiritûs Paracliti vel aliqua oratione sicuti Christus & Apostoli leguntur credentibus manus imposuisse. Et hæc fit hæreticis reversis, *c. Arianos*, 1. *quæst.* 1. Item Excommunicatis, *cap. cùm aliquis*, 11. *qu.* 3. Item pœnitentibus, *cap. si qui pœnitentiam*, 26. *quæst.* 6. & quidem si reconciliatio sit privata, seu occulta, iterari potest; quia Sacramentum pœnitentiæ est reiterabile & convenit omnibus Presbiteris, ut *cap. Ministrare*, §. *Eccles. & cap. Presbiteri*, *eadem causa & quæstione*; sin autem pœnitentia sit solemnis, seu publica, convenit Episcopo tantùm, *c. in capite* 50. *dist.* & *d.* §. Ecce, & iterari non potest, non ea ratione quam ponit gloss. in *d. c. Manus*, quod sit Sacramentum; quoniam non est Sacramentum imprimens caracterem; sed ne salutaris medicina ex iteratione vilescat & minùs utilis sit ægroto, ut legitur & notatur in *cap. Quamvis*, *de pœnit. distinct. & in c. si quis potest*, §. *potest & alter*, 50. *distinct.* & ob alias rationes, quas post D. Thom. & Durand. recenset Turrecr. in *d.* §. *Potest n.* 6 Alia est sufflatoria, quæ scilicet super Energumenos extenditur ad exsufflationem dæmonum & hæc repeti potest, cùm non sit Sacramentum & convenit Exorcistis, ut in *cap. Exorcista*, 23. *dist.* addit Archid. aliam manûs impositionem, id est, Expulsoriam, quæ imponitur solemniter pœnitentibus, qui ab Ecclesia abjiciuntur, ut in *d. cap. in capite.* Sed hæc coincidit cum Reconciliatoria solemni, de qua suprà num. 4. Alia demùm impositio manûs est ordinatoria, quæ scilicet imponitur Presbiteris & Diaconis dum ordinantur, ut in *c. Presbiter* & in *cap. Diaconus*, 23. *distinct.* & de hac loquitur hæc Decretalis & non iteratur, sed tantùm suppletur, si fuerit prætermissa, ut hic in *capite* 1. *sub eodem.* Quibus præmissis.

5 Nota primò Presbiterum & Diaconum in ordinatione recipere manûs impositionem: concordat text. in *cap. Quorumdam*, 23. *dist.* Manûs enim impositio significat plenitudinem gratiæ; per quam ad magna officia sint idonei; & ita fit solis Diaconis & Sacerdotibus, quia eis competit dispensatio Sacramentorum, licet uni ut principali & alteri sicut ministro, ut docet S. Thom. *in* 4. *dist.* 24. *quæst.* 2. *art.* 3. sed in hoc est differentia, quod super caput Presbiteri manus imponitur ab Episcopo & Presbiteris adstantibus, *cap. Presbiter cùm ordinatur*, 24. *dist.* S. Thomas in 4. *dist.* 25. *quæst.* 1. *art.* 1. *ad primum.* Intellige si sint vestibus Sacerdotalibus induti, ut declarat Host. in *cap. Nec Episcopus*, *n.* 2. *vers. ex præmissis*, *suprà de temp. ord.* qui tamen non reprobat contrariam consuetudinem, quam dicit vigere in aliquibus Ecclesiis, ut manus imponant Presbiteri adstantes etiam non induti: Super caput verò Diaconi manus imponitur ab Episcopo tantùm, *cap. Diaconus*, 23. *dist.* sed tu adverte, quia ut apparet ex Pontificali Romano in *tit. de ordinatione Presbiteri*, manûs impositio bis fit in ordinatione Sacerdotum. Primò antequam eis porrigatur calix cum vino & patena cum hostia & tunc Presbiteris ordinandis imponuntur manus ab Episcopo & Presbiteris simul, ut dictum est. Et hanc manûs impositionem S. Thom. *d. art.* 3. recenset inter præparatoria ad ordinis susceptionem, dicens: *Episcopus in collatione ordinum duo facit; Præparat enim ordinandos ad ordinis susceptionem & ordinis potestatem tradit; præparat quidem & instruendo eos de proprio officio & aliquid circa eos operando, ut idonei sint potestatis accipiendæ; quæ quidem præparatio in tribus consistit, scilicet benedictione, manûs impositione & unctione.* Hæc D. Thom. Deindè sit manûs impositio Sacerdotibus jam ordinatis post Missæ celebrationem; & tunc solemniter imponuntur eis manus ab Episcopo tantùm. Et proferuntur illa verba, *Accipe Spiritum Sanctum*, *&c.* In ordinatione verò Diaconi semel tantùm imponitur manus, id est, antequam tradatur liber Evangeliorum & sic prius quàm in Diaconum ordinetur, ut in eodem Pontificali in *tit. de ord. Diaconi.*

6 Secundò nota ibi, *ritu ab Apostolis introducto*, ritum impositionis manuum in ordinatione Presbiteri & Diaconi ab Apostolis introductum fuisse, *Actor.* 6. 8. *&* 13. *cap. Quod de Dominico*, 75. *dist.* Et de hoc ritu Apostolico, ut inquit Innoc. *hic num.* 1. & Host. *num.* 4. invenitur in Epistola ad Timotheum, quod manus imponebant ordinandis & orationes fundebant super eos. Et eodem modo ordinatio, sive consecratio Episcoporum ab Apostolis, scilicet, Petro, Jacobo & Joanne introducta est dantibus forma successoribus, ut habetur in *cap. Porrò*, 66. *dist.* & not. hic gloss. *in ver. Ab Apostolis* & Host. *num.* 1. Solus enim Petrus immediatè à 7
Christo fuit ordinatus Episcopus per illa verba, *Pasce oves meas.* Reliqui autem Apostoli non à Christo immediatè, sed ab ipso Petro consecrationem acceperunt, ut probat Præpos. *in Summ.* 15. *dist. num.* 27. & fusiùs Card. Turrecrem. in *cap. In novo* 21. *dist.* & in *d. c. Porrò*, ubi etiam per illum textum ostendit Jacobum Alphæi non fuisse consecratum Episcopum à Christo, sed à Petro Apostolo & confutat contrarias rationes glossæ & Hugonis tanquam frivolas. Et idem Turrecr. in *Summ. de Eccles. lib.* 2. *c.* 3. & novissimè Card. Bellam. *tom.* 1. *Controvers. de Summo Pontifice lib.* 1. *c.* 23. *vers. Vigesima secunda est.*

Tertiò nota ibi, *statuto tempore*, suppletionem ejus, quod 8
in ordinatione omissum est, faciendam esse eo tempore, quo ipsa ordinatio, scilicet quatuor Temporibus, *cap.* 1. 2. *&* 3. *suprà de temp. ord.* Et sic suppletio solemnitatis fieri debet 9
eo tempore, quo substantialiter actus potest celebrari, ut hic notat Butr. *num.* 4. & Joan. de Anan. *num.* 1. Undè in Sabbato quatuor temporum vocabitur Sacerdos & manûs impositio, quæ defuit in ordinatione, tunc supplebitur & dicentur orationes quæ præcipiuntur dici, quando fit manûs impositio, secundum Innoc. *hic n.* 1 *in fin. ver. Statuto & n.* 2. *ver. Supplendum* & Abb. Antiq. *n.* 1.

Quæro, an manûs impositio in ordinatione Presbiteri sit de 10
essentia Ordinis vel de solemnitate tantùm.

Canonistæ omnes & plerique ex Theologis, de quibus infrà num. 31. censent manûs impositionem esse tantùm de solemnitate.

Probatur primò, evidenter in hac Decretali: nam si esset 11
de essentia, non sufficeret supplere omissum, ut hic decidit-ur & in *cap.* 1. *suprà eod.* Sed ordinatio ipsa esset ex integro iteranda, *c. Nihil*, 7. *quæst.* 1. *c. Revera de consec. dist.* 2. *cap. Daybertum* & *cap. Per illicitam*, 1. *quæst.* 7. & *c. Chorepiscopi*, 68. *dist.* & in specie advertunt hic Host. *num.* 8. & Joan. de Anan. *num.* 1. & fusiùs explicat idem Host. in *cap. unic. num.* 5. *suprà de Sacra Unctione* & ibi etiam Collectar. *n.* 7. & docet S. Thom. in 4. *dist.* 24. *q.* 2. *art.* 3. Sot. *eod. dist. quæst.* 1. *art.* 4. & Silvest. *in ver. Ordo*, *num.* 1. Ratio 12
est; quia non intelligitur iteratum, quod ambigitur esse factum, ut legitur in capite *Venens*, *infrà de Presbit. non baptiz.* in capite *Solemnitates*, *il.* 1. *de consecr. dist.* 1. in cap. *si multa*, *de consecr. dist.* 4. & tradunt omnes locis citatis. Nec dicatur hunc textum esse intelligendum de prima impositione manuum præparatoriæ ad ordinem suscipiendum, quam certum est non esse de essentia ordinationis, ut dixi suprà in 1. *notab. n.* 5. *v. Sed adverte*: nam etsi hoc verum sit quoad secundam partem textus, in qua dicit suspensionem manuum fieri debere cùm oratio funditur super caput ordinandi, quæ quidem suspensio non fit, nec oratio funditur, nisi ante consecrationem Presbiteri, ut in Pontificali Rom. in *rubr. de ord. Presb.* tamen socius dicendum est quoad primam partem textûs, quia cùm simpliciter & indefinitè loquatur de impositione manûs, debet simpliciter & indefinitè intelligi tam de prima, quàm de secunda, quæ fit ab Episcopo tantùm post peractam ordinationem, *c. fin.* 55. *dist.* & *cap. consuluisti*, 2. *q.* 5. *cum simil.*

Secundò idem probatur, quia manûs impositio in ordina- 13
tione Presbiteri & Diaconi est ritus ab Apostolis introductus, ut hic dicitur & ostensum est suprà in 2. notab. Ergò non est de essentia, quia Sacramenta omnia & consequenter etiam omnia essentialia Sacramentorum Christus immediatè per se ipsum instituit, ut docet S. Thomas in 3. *part. q.* 60. *art.* 3. 5. *&* 7. & in 1. 2. *quæst.* 108. *art.* 2. *ad secundum*, ubi rationem reddit, quia in Sacramentis novæ legis datur gratia, quæ non est nisi à Christo; & ideò oportuit, ut ab ipso institutionem haberent & est hodiè definitum à Tridentina Sinodo de Sacr. omnibus in *can.* 1. *sess.* 7. *de Sacram.* & in specie de Ordin. in *can.* 3. *sess.* 23. *de Sacram. Ordin.* Quæ verò addita sunt ex ritu ab Ecclesia sunt de solemnitate tantùm, ut per eumdem in 4. *dist.* 13. *q.* 1. *art.* 2. *ad sextum.* Undè in *c.* 14
2. *sess.* 21. *de comm. sub utroque specie*, declarat S. Sinodus hanc potestatem perpetuò in Ecclesia fuisse, ut in Sacramentorum dispensatione, salva illorum substantia, ea statueret vel mutaret, quæ suscipientium utilitati, seu ipsorum Sacramentorum venerationi pro rerum, temporum & locorum varietate magis expedire judicaret. Nec videtur admittendum, quod dicit Card. Bellarm. *tom.* 3. *controv. lib.* 1 *cap.* 9. *de Sacram. vers. ad secundum*, videlicet hunc ritum dici introductum ab Apostolis, non quod illum instituerint, sed quia primi cœperunt utiurpare in ordinationibus: hoc enim proprie non congruit litteræ hujus decretalis, quia introducere ex vocabuli proprietate est originaliter instituere, *l. unic. in princ.*

1 UT *filii*. Illegitimus non ordinatur, nisi Religiosus fiat: nec tunc præficitur, Joan. Andr. Bellam. Cardin. & Anchar. Id est, ad Prælaturam non habilitatur, Butr. & Joan. de Anan. Abb. Siculus ab aliquibus per errorem hîc allegatur, quia non scripsit super hoc & aliis quibusdam titulis primi libri Decretalium, sed in ejus volumine, ut opus habeatur completum, insertæ sunt lecturæ Anton. de Butr. & Joannes de Imol. ut notatur in lectura ipsius. Abbatis post *capite ult. de Sacrament. non iteran.* Dividitur in duas partes. Secunda ibi, *sed neque*; & hæc non facit ad titulum. Prima pars duas prohibitiones ponit, & à prima unum casum excipit ibi, *Nisi*.

2 Nota primò ex principio textus, illegitimos non esse promovendos ad sacros Ordines; ut dicitur in littera. Sed quid de Ordinibus non sacris, Innoc. hîc n. 1. arguit, quòd aliud sit in eis, arg. *c. Priscis* 55. *dist.* Contrarium tamen tenet per *c. Litteras infra eod.* & quamvis subdat id posse intelligi speciale in filiis Presbiterorum, tamen verius est, nec genitos ex fornicatione promovendos esse ad Ordines etiam minores absque dispensatione, secundum Card. *hîc n. 2. in 2. quæst. &*
3 *ver. Sacros*, largè hîc sumitur pro quolibet ordine, ut *c. De ordinationibus & c. Quibusdam & §. Quilibet ad fin. quæst. 1. & c. Non solùm in princ. quæst. 3. cap. Infames 6. q. 1. c. Nullus 27. q. 1.* ad idem *cap. 2. dist.* facit quod habetur in summa 33. *dist.* & post Ægid. hîc notant Joan. Andr. *n. 2. in ver. Ordines*; Bellam. *in princ. in eodem ver.* Butr. & Anch. *in 1. not.* Card. *ubi suprà* & Joan. de Anan. *in princ. vers. & intellige verbum sacros.*

In hoc tamen est differentia inter minores & sacros Ordines,
4 quod in minoribus dispensat Episcopus super quocumque defectu, sivè sint spurii, sivè adulterini vel naturales, ut est textus in cap. 1. juncta glossa communiter approbata *in ver. Defectum de filiis Presbiterorum lib. 6.* licèt aliàs quoad successiones distinguatur, nec ita facilè dispensetur cum uno sicut cum alio & ita intelligas *c. cùm pridem*, §. *Personæ verò suprà de renunciat.* In sacris verò dispensat solus Papa, ut est expressum in dicto capite 1. & ibi notant Joan. Andr. Gemin. Franc. & omnes in summario.

5 Triplex autem est ratio, cur defectus natalium repellat à promotione, ut notat glossa 4. in *c. fin. in ver. Defectu infra eodem lib.* 6 Joan. Monach. in *c. Indemnitatibus n. 9. de elect. eodem libro.* Prima ratio est propter ordinis prærogativam, *c. penult. & ult. 26. dist. cap. Inter dilectos infrà de excess. Prælator. l. Neque famosis, C. De dignitatibus lib.* 12. Secunda ratio est propter detestationem paternì criminis, quod punitur in filio, ut per id puniatur Pater, *cap. cùm ergò*, §. *Sed qui 24. q. 3. l. Isti quidem*, §. *ult. ff. De eo, quod met. caus.*
6 Tertia ratio propter incontinentiam paternam, quæ in filio timetur secundum illud: Sæpè solet similis filius esse patri, l. *Quod si nolit*, §. *Qui mancipia, ff. De edilit. edict. c. Sunt plurimi*, §. *Verum 6. q. 1. l. Quisquis*, §. 1. ibi, *In quibus paterni, hoc est hæreditarii criminis exempla metuuntur, ff. Ad leg. Jul. majest.* qua ratione utitur Sixtus V. *In Constitutione* 71. contra illegit mos edita, §. 1. ibi, *Illegitimè genitos, qui ut plurimum parentum vitia & incontinentiam imitari solent.* Undè ibius est Curiæ, si paternæ incontinentiæ non fit imitator, ut notat præcitata glossa in *c. finali infra eodem lib.* 6. & ibi Guil. de Monte Laudun. & Prob. *ad Monach. in cap. Indemnitatibus n. 12. in ver. Pro dicto de elect. lib. 6.*

7 Sed hîc incidit quæstio quid si illegitimi per ignorantiam fuerint promoti? Respondeo secundum Host. hîc n. 1. apud omnes habetur probabilis ignorantia exculata, c. 1. *De ordinat. ab Episj.* arg. *l. 1. C. De testam. & l. 3. ff. De offic. Prætor.* Ipse verò in conspectu Dei cecidit, si veritatem novit, licèt id sit occultum, *c. finali de temp. ordinat.* Si verò ignoravit, ut quia mater conjugata latenter admisit Sacerdotem, nec filio revelavit, erit in omnibus & per omnia excusatus, arg. *l. filium, ff. De his qui sunt sui vel alien. jur. & l. quia sem-*
8 *per, ff. De in jus vocan.* sed si revelavit, prima facie verbis Matris est credendum, arg. *cap. Per suas infrà de probat. & c. Afferte & c. Litteras de præsumpt.* & quia in dubio tutius est abstinere, *c. Ad aures de temp. ordinat.* non tamen cogitur credere, ex quo natus est nuptiis, ut *l. Neque professio, C. de testam.* & patet ex notatis in *cap. Officii in gloss. in ver Denegando infrà de Pœnitentia & remissione.* Consuluit tamen Host. ut si talis habet conscientiam lædam, ipsam servet & accedat ad Sedem Apostolicam pro dispensatione, quàm facilè in hoc casu obtinebit & cum Host. totidem verbis concordant hic Joan. Andr. *n. 4. & 5.* Bellam in 2. & 3. *q.* Butr. n. 10. *&* 11. Card. in 4. *&* 5. *q.* & Joan. de Anan n. 3. quibus
9 adde Jacobum de Arena relatum à Cino in *l. si viciuis n. 5. C. De nupt.* ubi dicit stultum fuisse quemdam Regem, qui ad dictum matris renunciavit Regno, ut potè non filius Regis; nam cùm quondam Regina mater sua vetula de morte timeret, traxit eum in partem & dixit ei: licèt fueritis conceptus &
10 natus in Matrimonio, nullum jus habetis in Regno, quia non estis filius Regis, quapropter ille Rex resignavit Regnum, quod fatuissimum fuit, quia nec matri, nec patri debet credere filius; sed debet se & conscientiam suam informare secundum legem, quia non debet quis esse clementior lege, ut in Auth. *de judic. §. Oportet.* Ar lex judicat filium, qui constante Ma-
11 trimonio natus est, nisi probetur absentia vel infirmitas, seu impotentia generandi, ut *dict. l. Filium*, ubi notat Bart. n. 2. & communiter Legistæ & Bellam. *hîc in 3. quæst. ad fin.*
12 Corn. *cons.* 137. *Placet mihi num.* 8. *vol.* 2. Sed tu limita dictum Legistarum secundum opinionem Host. nam si mater detexit veritatem filio & filius habet conscientiam læsam ex delicto matris, debet credere & omnia bona restituere; aliàs si faceret contra conscientiam, ædificaret ad gehennam, ut in *c. Litteras de restit. spoliat. & in c. Per tuas de simon.* & notat idem Host. *in d. c. Officii num.* 4. & ibi etiam Joan. Andr. *n.* 3. Abb. *n.* 4. & communiter Canonistæ *de pœnit. & remiss.*

Secundò nota ibi, *Nisi aut Monachi fiant.* Per ingressum
13 Religionis in Monasteriis tam Monachorum, quàm Canonicorum Regularium tolli irregularitatem provenientem ex defectu natalium, ut hîc notat Bernard. post casum, Butr. in 2. *notat.* & alii communiter. Et idem in Monasteriis aliorum Ordinum, ut hîc notat Anchar. in 2. *notat.* Et ingressum Religionis intelligas cum effectu, id est, secuta professione: nam etsi Rodriq. *quæst. Regul. tom.* 1. *q.* 13. *art.* 4. teneat irregularitatem hanc ex defectu natalium abolèri non modò per solemnem professionem, sed etiam per novitiatum; quinimò & per ingressum educationis, dicens ita sensisse viros doctissimos; tamen contrarium probat hîc textus ibi, *Nisi Monachi fiant*: nam Monachum non facit habitus, sed professio regularis, ut *c. Porrectum infrà de Regular. cum concord.* ibi allegatis in glossa 1. & verba cum effectu sunt accipienda, ut in *c. Relatum infrà de Cleric. non resident.* aliàs posset fieri fraus, scilicet intrando Religionem & suscipiendo Ordines sacros & ante professionem exeundo & sic lex esset imposita verbis contra *c. commissa de elect. lib.* 8. quod in propriis terminis perpendit Francus in *c.* 11. *vers. n. & quod dicitur de filiis Presbiterorum eodem libro* & Felinus in *c. cùm deputati n.* 2. *vers. & intellige quod solus ingressus infrà de judic.*

Cæterùm adverte, quia hæc irregularitas per solemnem
14 professionem tollitur solummodò quoad effectum suscipiendi Ordines vel in eis ministrandi, ut hîc patet; & in *cap.* 1 56. *dist.* ubi dicitur: Presbiterorum filios à sacris Altaris removemus ministeriis, nisi aut Cœnobiis, aut in Canoniis religiosè probati fuerint conversati & notat Joan. Monach. in *cap. Indemnitatibus n.* 5. *de elect. lib.* 6. & alii proximè citandi. Sed
15 quoad alios effectus, scilicet obtinendi dignitates & Prælationes, utique non deletur, ut hîc est expressum in vers. *Prælationem verò*, & latiùs dicam infrà in 3. *notab.* & quamvis glossa ultima in *cap. cùm deputati infrà de judic.* dicat eo ipso, quòd quis est deputatus obsequio Jesu Christi, omnis
16 tollitur irregularitas: & Collect. hîc post princip. notet indefinitè ingressum Religionis tollere irregularitatem: tamen communiter tenetur irregularitates, quæ ex proprio delicto proveniunt, per professionem non aboleri, ut probat textus in *c. 2. infrà de Apostat.* ubi hoc tenent gloss. in *ver. Religionis*, Host. *n.* 6. Butr. *n.* 13. Card. *n.* 2. *in* 5. *oppos.* dicens eam glossam singularem & veram, Anchar. *num.* 4. *in* 1. *opposit.* Abb. *n.* 6. & Joan. de Anan. *in fine.* Marian. Socin. *in c. Ad audientiam col. ult. de homicid.* Felinus *in d. c. cùm deputati n.* 2. *de judic.* Silvest. *in ver. Irregularitas q. ult.* Navarr. *Comment.* 2. *de Regular. n.* 60. & alibi passim Doctores.

Sed objicies, ex Constitutione 71. Sixti V. incipien. *cùm de*
17 *omnibus Ecclesiasticis ordinibus*, illegitimi prohibentur admitti ad habitum & professionem regularem. Ergò habilitatio ad Ordines, quàm facit iste textus de illegitimis ingredientibus religionem, est inanis & non reducibilis ad actum. At respondetur prædictam Constitutionem & aliam illius declaratoriam fuisse redactas ad terminos juris à Gregorio XIV. ut in ejus Constitutione tertia, quæ incipit, *circumspecta*, in Bullar.
18 *tom.* 2. *pag.* 687. quà statuitur, ut ii, quovis modo illegitimi procreati fuerint, ad habitum & professionem Regulares admitti possint, quemadmodùm admitti poterant, si Constitutiones memoratæ editæ non fuissent; dummodò eorum qualitates probentur ab iis, ad quos receptio pertinet & dummodò filius illegitimus in religione, in qua pater sivè antè, sivè post nativitatem dicti filii professus fuerit, ipso patre vivente non admittatur, ut in §. 2. & 3.

Tertiò nota ibi, *Prælationes verò nullatenùs habeant.* Ille-
19 gitimè natos per ingressum Religionis & professionem in eo emissam non habilitari ad prælationem, ut hîc est expressum. Idque intelligas indistinctè sive in eisdem, sive in aliis Monasteriis, sive in Ecclesia sæculari, *cap. Legi*, 16. *quæst.* 1. & hîc notant Joan. Andr. *num.* 6. Butr. *in* 4. *notab. & num.* 13. Cardin. *num.* 2. *in* 7. *quæst.* & Anchar. *num.* 3. Navarr. *consil.* 6. *de filiis Presbit.* Card. Paleott. *de Not. & Spur. cap.* 57. *num.* 4.

Hoc tamen verum est de Prælatione perpetua, ut Abba-
20 tia, Prioratu Conventuali, vel alia dignitate: At verò simplicem

plicem administrationem, à qua possint removeri ad nutum Prælati, poterunt obtinere, dummodò curam non habeat animarum, quod probatur in *cap. Proposuit, infrà eodem* Ex quo enim promoventur ad sacros: ergò & administrationem non curatam habere poterunt, ut ibi: Et sic aliud statuitur in administratione perpetua, aliud in temporali & aliud in curata, aliud in beneficio sine cura. Ad hoc *cap.* 1. *infrà*
21 *eodem lib.* 6. Undè si per Papam fuerit cum illegitimo dispensatum in Sacerdotio, non propterea poterit habere Ecclesiam curatam: nam jus commune dispensat cum Religioso in sacris; & tamen per id non præficitur curæ, ut patet in hac Decretali. Et ita post Petr. de Sampf. Abb. Antiq. & Ægid. hîc notant Joan. Andr. *num.* 6. & 7. Butr. *num.* 13. Card. *in* 8. *&* 9. *quæst.* Anchar. *num.* 3. & Joan. de Anan.
22 *num.* 4. Et cum talibus ad Prælaturas, & Dignitates solus Papa dispensat; quod probat *ver. Nullatenus*, hîc positum, secundùm Collect. *in princ.* post Archid. in *c.* 1. *num.* 3. 56. *dist.* quidquid dicat Tancred. secundum eum, & ita sacra Pœnitentiaria dispensat in utroque foro cum Regularibus ad quæcumque dignitates & officia suæ Religionis, licèt consueverit apponere clausulam, *non tamen ad Generalatum.* Quod etiam servatur in Dataria. Verumtamen Gregor.
23 XIV. in motu proprio supra citato *num.* 18. *in* §. 4. declaravit Superiores Ordinum posse dispensare cum illegitimis ad dignitates juxta eorum privilegia, dummodò sint in usu, nec sub ullis revocationibus sint comprehensa. Et has facultates Tridentinum Concilium non sustulit, ut ex sententia S. Congregationis dixi in *cap. Perniciosam, num.* 24. *infra de offic. ordinar.*

24 A sæcularibus autem dignitatibus illegitimè procreati non repelluntur, ut *l.* 2. §. *Nullum & l. Spurii, ff. De Decurionibus.* Et hîc notant Host. *num.* 1. Joan. Andr. *num.* 2. *in ver. Promoveantur*, Butr. *num.* 8. Card. *num.* 2. *in* 3. *quæst.* Anchar. *in* 1. *notab.* & Joan. de Anan. *ante num.* 5.

25 Ex his infero ad quæstionem, an Monialis illegitima possit eligi in Abbatissam, vel Priorissam absque dispensatione Apostolica.

Ad partem affirmativam arguitur primò, quia jura illegitimos à dignitatibus etiam Regularibus repellentia loquuntur de filiis, & non de filiabus, ut patet in hoc *c. &* 56. *dist. per tot.* & in Authent. *Quibus modis natural. effician. sui*, §. *Filium.* Item hîc textus loquitur de Monachis, & non de Monialibus.

26 Nec obstat, quod appellatione masculini contineatur fœmininum, *l.* 1. *ff. De verborum significat.* Joan. Monach. in *cap.* 1. *num.* 3. *de elect. lib.* 6. Quoniam hoc non est ex propria significatione, sed ex interpretatione, seu extensione; ut *l. Pronuntiatio, ff. De verb. signific.* & notat. gloss. *unic.* & Dinus. *in dict. lib.* 1. & Bald. in *l. Quinque, nu.* 10. *C. De servis fugit.* & ideò masculinum non concipit fœminimum,
27 præcipuè in duobus casibus. Primus est quando masculinum profertur in materia differenti, quæ scilicet congruit masculino, & non fœmnino, ut *l. ult. ff. de tutel. juncta l. Fœminæ, ff. De regul. jur.* & declarat Bart. in dict. *l.* 1. *num.* 1. *vers. Aut. de mente non constat. ff. de verb. signific.* post. Joan. Monachum in *cap. Generali, num.* 2. *vers. Quod est. verum quando masculinum, de elect. lib.* 6. Hoc autem casu masculinum pronunciatur in materia, quæ non congruit fœmnino: nam textus noster tria facit. Primo ponit regulam. Secundò limitationem Tertiò limitationis modificationem. Regula est, ut filii illegitimi non promoveantur ad ordines. Limitatio est, nisi fiant Monachi. Modificatio limitationis est, ut quamvis
28 Monachi fiant, tamen Prælationem non habeant. Sed regula, & limitatio non adaptantur, fœminino, quia mulier Ordinum non est capax, S. Thomas *in* 4. *dist.* 25. *q.* 2. *art.* 1. Ergò nec limitationis modificatio, arg. *cap. Majores*, §. *Cæterum*,
29 *infrà de Baptismo.* Facit quod notat Bart. in *l. Quicumque, n.* 17. *cod. de servis fugit.* ubi dicit appellatione Fratrum Minorum non contineri Sorores Sanctæ Claræ, quia illud fœmininum non est ex illo masculino; quia alio jure vivunt & differunt in alio quàm in sexu, quia differunt in regula & in specie; & hîc junge quod scripsi in cap. *Nesi prava, num.* 19. *de excessu Prælatorum.* Secundus casus in quo masculinum
30 non concipit fœmininum, est cùm materia in qua profertur, odiosa est odio irrationabili, ut lege *Quisquis, codice ad l Legis Juliana Majestatem* & lege 1. §. *Quare, ff. de ventr. in possessione mittenda.* Bartolus in dicta lege 1. *num.* 1. *usque*
31 *in finem, versione Aut de odio irrationabili, ff. de verborum significatione.* In proposito autem videtur agi de odio irrationabili, quia iniquitates parentum filiis obesse non debent, cap. *Undecumque*, cap. *Nunquam* & *per totum* 56. *dist.* & sunt venià digni qui alieno vitio laborant, lege *Legem* & ibi Baldus
32 *num.* 1. *cod. de naturali libertate.* Idcòque Imperator, quia in ea voluit comprehendere fœminas illegitimas: id expressit, ut patet ibi: *naturalibus insuper filiis & filiabus.* Sacra Con-
33 gregatio Episcoporum & Regularium declaravit Moniales ex legitimo thoro procreatas Constitutione Sixti V. contra Regulares illegitimos non comprehendi, quominùs ad Officium vel Dignitatem Abbatissæ seu Priorissæ eligi possint: ut refert Julius Lavor. *var. lucubrat. titulo* 4. *cap.* 24. *num.* 38. & 34
meritò, quia Monachorum appellatione non veniunt Moniales ut patet in cap. *Impudicas* ibi: *Monachorum atque Monachorum* 27. *quæst.* 1. & in Clementina Eos ibi: *Religiosos & Moniales*; & ibi notat Cardinalis in fine *de consanguinitate & affinitate.* Concilium Tridentinum, *sessione* 25. *de Regularibus & Monialibus cum similibus*, ut per Alexandrum, *cons.* 135. *circa principium, num.* 4. *lib.* 1.

Præterea Monachatus, qui omnem maculam abstergit, ut
35 in Authentica *de Monachis in principio* in masculis tollit omnem illegitimitatem quoad omnes Ordines suscipiendos: licèt non tollat quoad Prælationem, ut hîc patet & dictum est suprà *in* 2. & 3. *notabili.* Sed mulier Ordinum non est capax: ergò Monachatus susceptio, ne aliàs in ista sit inutilis: operabitur habilitatem ad Prælationem. Et confirmatur, quia multa incumbunt masculis Prælatis: quæ non competunt mulieribus, ut cap. *Novo infrà de pœnitentia & remissione*, cap. *Dilecta de majoritate & obedientia.* Ergò non est inconveniens, ut major aptitudo ad Prælationem requiratur in masculo cui plura incumbunt.

Hæc autem præcipuè videntur procedere in Abbatissis Mo-
36 nasteriorum Italiæ, quia ex Constitutione 80. Gregorii XIII. incipiente *Exposcit*, non possunt eligi nisi ad triennium. Abbatissa autem quæ non est perpetua nec habet Monasterium ut
37 titulum; non dicitur habere Dignitatem, ut dixi in capite *Quia propter, num.* 16. *suprà de electione* & consequenter non includitur in hoc capite. Quod inhabilitat Religiosos ad Dignitates & Prælationes perpetuas; non autem ad Officia & administrationes temporales, ut dixi suprà, *num.* 20. Et hanc partem amplectitur Emanuel Rodriquez sibi contrarius in Summa, *tomo* 2. *cap.* 29. *num.* 12. Nam primò dixit, illegitimè natas eligi non posse in Abbatissas perpetuas: quibus benedictio impenditur, secùs si sint temporales. Sed posteà, *tomo* 1. *quæst. regul. quæst.* 13. *art.* 21. tenet absolutè nullam illegitimam indigere dispensatione, ut sit Abbatissa temporalis vel perpetua & benedicta. Et idem firmat Ludovicus Miranda in Tractatu *de Monialibus, quæst.* 6. *art.* 3. dicens hanc opinionem tenere Joannem Andream, Geminianum & alios quos refert & sequitur Felinus in cap. *Meminimus, num.* 4. *de accusatione.* Sed certè Felinus & alii ab ipso citati tenent oppositum, ut ex eorum verbis apparet; & latiùs dicam infrà, *num.* 50. Undè pro hac sententia non sunt, nisi Rodriquez & Miranda & quidam alii moderniores.

Contrariùm verò opinionem, id est Monialem illegitimam 38
eligi non posse in Abbatissam vel Priorissam sine dispensatione Papæ, tenent Doctores antiqui ferè omnes & plerique ex recentioribus, ut inferius patebit *num.* 50. quæ etiam est de Jure verior; nam Abbatissa Prælationem habet ieu Dignitatem, ut patet in cap. *Indemnitatibus*, §. *Verùm si quæ*, ibi *ut à Dignitate dejiciatur adepta, de elect. libro* 6. & ibi Geminianus *in* 2. *notabili*, lege *Generali*, ibi: *Religiosi honoris vel Dignitatis fœmina, cod. de Sacrosanctæ Ecclesia*, ubi glossa in verbo *Dignitatis* exemplificat in Abbatissa; & notat Bartolus in lege 1. *num.* 43. *cod. de Dignitate, lib.* 12. ubi dicit Abbatissam habere Dignitatem cum administratione; non solùm in suas Moniales, sed etiam quandoque extra; quia habent castra & similia. Baldus in lege *Fœminæ, num.* 10. *ff. de regulis Juris*, ubi etiam Decius *num.* 8 Rebuff. *de pacifica possessione, col.* 1. facit Concilium Tridentinum, cap. 7. *sessione* 25. *de Regularibus* ibi: *Abbatissa & Priorissa & quocumque alio nomine Præfecta vel Præposita &c.* Licèt Sanctus Thomas *in* 4. *dist.* 25. *quæst.* 2. *art.* 1. *quæst.* 1. ad secundum dicat Abbatissas non habere Prælationem ordinariam, sed quasi ex commissione propter periculum cohabitationis virorum ad mulieres. Possessio autem regularis non habilitat patientes defectum natalium ad Prælationes seu Dignitates, ut hîc est expressum & dictum est suprà *in* 3. *notabili.* Et quamvis textus utatur verbis masculini generis, ut patet ibi: filii Presbiterorum & cæteri ex fornicatione nati; nec non ibi, nisi aut Monachi fiant: tamen in dispositione Legis, masculinum concipit fœmininum, ut est textus in dicta lege 1. *ff. de* 39
verborum significatione, ubi dicitur hoc verbum *si quis*, tam masculos quàm fœminas complectitur; & Lex quæ loquitur de eo, etiam in ea intelligitur, ut lege 1. §. 1. *ff. de Constitut. pecun.* lege 4. *in principio, ff. de negotio gesto*; & ita communiter omnes tenere attestatur Decius in dicta lege *Fœminæ, num.* 108. *ff. de regulis Juris*: quod locum habet, etiamsi materia sit odiosa & pœnalis, ut dicit Cynus post Odofredum 40
in lege *Quicumque, cod. de servis fugitivis.* Bartolus in lege 1. §. *Sed etsi, num.* 2. *ff. de ventris in possessione mittendis.* Albericus in lege *Si quis ad quod* per illum textum, *ff. de Jurisdictione omnium Judicum.* Glossa in cap. *Generali* in verbo *Universos, de electione, lib.* 6. & aliis citatis. Decius in dicta lege *Fœminæ, num.* 108. & ubi materia æquè convenit mulieribus sicut Religiosis: Monachorum appellatione veniunt
41 etiam Moniales, ut notat Cardinalis in Clementina 1. *in* 5.
42 *quæstione de rescriptis* & Decius in dicta lege *Fœminæ, num.*

43 110. *versione Sed tamen ista limitatio*, *ff. de regulis Juris*. quod præcipuè vendicat sibi locum, ubi militat eadem ratio: Bartolus in lege *Si ita scriptum in 2. oppositione*, *ff. de legat.* Secundò pro ut militat in propósito; nam ut dicunt Joannes Monachus *num.* 10. & Joannes Andreas, *num.* 6. in dicto cap. *Indemnitatibus de electione*, *lib.* 6. Personæ integri status debent promoveri ad honores, lege *cognitionum*, §. *Æstimatio ff. de verbo & extraordinaria cognitione*, c. *Omnipotens Deus*
44 *infrà de accusationes*. At esse illegitimum est nota defectûs, cap. *Accedens infrà de purgatione Canonis*; & vacillat ejus opinio: quod esse non debet, cap. *Laici* 33. *dist.* & cùm ille-
45 gitimus repellatur propter suspicionem imitationis incontinentiæ paternæ, ut dictum est suprà, *num.* 6. hæc suspicio plus inest in fœmina quàm in viro, secundùm illud: Insequitur leviter filia matris iter, argumentum capitis *Litteras infra eodem*. Ergò fœminas fortius repellemus. Item Jura
46 masculos & fœminas in multis æquiparant, ut cap. *Virgines* & cap. *Monachum* 20. *quæstione ultimâ* & in Authentica *de Monachis*, §. *Ordinationum in fine*. Aliàs, §. *Quæcumque &* §. *Omnibus ad idem cap.* 1. §. *Præterea infrà de juram. calum.* quia illi loco unius habentur, ut lege *cui fundus*, *ff. de condit. & demonstrat.* Item ut inquit idem Joannes Monachus in cap.
47 *Generali*, *num.* 1. *in fine*, *versione dicas igitur de elect. lib.* 6. Masculinum prolatum à Canone crimina puniente, fœminas comprehendit, quia ita peccant fœminæ sicut masculi: licèt minùs puniantur, cap. *Si quis suadente* 17. *quæst.* 4. junctò capite *Mulieres de sent. excomm. lib.* 6. In repellendis autem illegitimè natis Jura puniunt filium, ut per id parentum crimina puniantur, ut notat glossa 4. in cap. finali in verbo
48 *Defectu infra eodem libro* 6. Præterea ut inquit Joannes Monachus in dicto capite *Indemnitatibus*, *num.* 7. & Archid. ibi *num.* 3. Mulier à successione temporali repellitur propter illegitimitatem, cap. *Tuam infrà de ordin. cognit.* & in Auth. *Quibus modis natur. offic. legit.* §. *Filium*. Ergò multò magis repellitur à successione in Dignitate Ecclesiastica. Ubi enim
49 eligitur Abbatissa, succedit loco mortuæ; & quia non habet jus à defuncta, sed à Canonica electione: propter hoc dicitur non habere successionem hæreditariam; sed successionem simpliciter, cap. *Ecce in quibus* 7. *quæst.* 1. cap. *Apostolica* & cap. seqq. 8. *quæst.* 1.

50 Atque ita Monialem illegitimam eligi non posse in Abbatissam vel Priorissam sine dispensatione, tenet glossa in dicto cap. *Indemnitatibus*, §. *Sane* in verbo *Canonica de elect. lib.* 6. & ibi plenè Joannes Monachus *à numero* 6. *usque ad num.* 10. Archid. *num.* 3. Joannes Andreas *num.* 6. Butrius in princ. & *num.* 9. Anchar. *num.* 5. *&* in 8. *notab.* Gemin. *num.* 7. *vers. in ea glossa* ibi, *illegitimè nata in fine* & Francus, *num.* 4. Bellamera in cap. *cùm in cunctis*, *num.* 36. & ibi etiam Abbas & Decius in fin. princ. suprà *de elect.* Felin in cap. *Meminimus*, *num.* 4. *de accusat.* Navarr. *in comment.* 2. *de regul. num.* 60. *& in Manuali*, *cap.* 27. *n.* 201. & sequuntur alii moderniores.

Quòd autem inferiores à Papa super hoc non dispensent, expressè tenent Felin. & Navarr. locis citatis; & probat verbum *Nullatenùs* hic positum per Collectar. in principio: intelligendo hanc litteram, tam de masculis quàm de fœminis secundùm ea quæ dixi suprà, *num.* 39. Et hæc opinio servatur etiam in practica; & ipsimet Episcopi agnoscunt se hanc fa-
51 cultatem non habere, cùm etiam ad eorum supplicationem in Monasteriis Monialium sibi subjectis, & in exemptis ad supplicationem Superiorum Regularium sacra Pœnitentiaria ex facultate, quam habet à Gregorio XIV. dispensandi in utroque foro cum Regularibus super quocumque defectu ad officia, gradus, & dignitates suæ Religionis, consuevit etiam dispensare cum Monialibus, ut nonobstante
52 defectu natalium possint esse Abbatissæ. Et Ego ipse tanquam illius Corrector multories brevia desuper subscripsi: & ideò Monialis illegitima debet per Capitulum postulari, & postea eidem dispensativè provideri per Sedem Apostolicam. Et formulam dispensationis, & provisionis hujusmodi ponit Philippus Probus in *addit. ad Monach. in d. c. Indemnitatibus num.* 13. *de elect. lib.* 6.

Non tamen dissiteor multas Religiones habere à Sede
53 Apostolica privilegium dispensandi cum Monialibus sibi subjectis, ut nonobstante defectu natalium possint esse abbatissæ, prout habent ab Eugenio IV. Monachi Cassinenses, nec non Generales, & Provinciales Ordinum Mendicantium, ut refert Thomas Sanch. *super Decalogo lib.* 5. *c.* 5. *n.* 20. & ante eum Emanuël Rodriquez, *quæstione Regular. quæstione* 33. *art.* 22. *& in Summa*, *tomo* 2. *cap.* 29. *num.* 12. Quæ quidem privilegia à Tridentino Concilio non sunt sublata, ut tetigi suprà, *num.* 23.

Non obstant modò argumenta contraria; nam ad primum nempè quòd hoc caput loquatur de masculis & non de fœminis de Monachis & non de Monialibus: patet responsio ex dictis suprà, *num.* 39. 40. *&* 41. Nec refert quòd hæc Decretalis non congruat mulieribus respectu promotionis ad Ordines, quia satis est ut congruat respectu promotionis ad Dignitates, secundùm ea quæ sunt dicta suprà, *num.* 43. 44. *&* 45. Et 54
quamvis Sacra Congregatio Regularium declaraverit Moniales non comprehendi in Bulla Sixti V. contra illegitimos: tamen non ideò hoc fecit, quòd appellatione Regularium non veniant Moniales; sed quia ipsemet Sixtus V. noluit illas comprehendere; & explicitè hoc declaravit, ut in ejus Constitutione declaratoria quæ incipit *Ad Romanum*, §. 18. in Bullar. *tomo* 55
2. *pag.* 605. Quemadmodùm nec relevat quòd masculinum non concipiat fœmininum, si materia sit odiosa & odium sit irrationabile. Imò enim ob publicum bonum & ex causis multum rationabilibus statutum est, ut illegitimè nati à Prælationibus repellantur, ut constat ex dictis suprà *in* 1. *not. num.* 5. *&* 6.

Ad illud verò, quòd professio in muliere illegitima cùm non possit operari habilitatem ad ordines, debeat saltem operari habilitationem ad dignitates. Respondetur illationem non procedere, tum quia jura difficilius habitant illegitimos ad prælationem quàm ad ordines, ut hìc probatur; tum quia patientes defectum natalium à prælatione nominatim excluduntur: & si mulier per professionem non habilitatur ad ordines suscipiendos propter suam incapacitatem, habilitatur tamen ad alia, quorum Moniales sunt capaces.

Nec refragatur, quòd Abbatissæ hodiernæ ex Gregoriana 56
Constitutione in Italia sint triennales: Quoniam etsi non habeant dignitatem quòad hoc, ut in earum electione servanda sit forma, *cap. Quia propter suprà de elect.* cum illo textus loquatur de Prælatis, per quorum obitum Ecclesiæ remanent viduatæ & sic de perpetuis & intitulatis, ut ibi dixi in 2. *not.* post gloss. 1. communiter approbatam: tamen quoad alios effectus dicuntur habere dignitatem, & Prælationem in Moniales sibi subjectas, licèt non sint perpetuæ, ad exemplum Vicarii Episcopi, qui licèt non dicatur ha- 57
bere dignitatem quoad hoc, ut per illius affectuionem vacent alia beneficia incompatibilia; habet tamen dignitatem quoad præeminentiam ex jurisdictione provenientem, quamvis non sit perpetuus, ut notat gloss. communis in Clem. *Et si principalis in ver. Delegatus de rescriptis*, Mill. *in refert. in ver. Dignitas est esse Vicarium Episcopi*, *cum simil.* ut dixi in *cap. Ad hæc num.* 28. *infrà de præbend.*

Nec applicatur objectum, quòd Religiosus illegitimus non 58
prohibeatur habere administrationem, à qua possit removeri ad nutum Prælati, quoniam Abbatissæ in Italia non sunt ad nutum amovibiles; imò durante triennio amoveri non possunt, nisi ex justa causa & juris ordine servato, ad textum in *cap. Monachi*, §. *Priores infrà de statu Monachorum*, & notat Host. *in cap. Cùm ad Monasterium numer.* 5. & ibi dixi *num.* 24. *eod. tit.*

Quòd si diceremus defectum natalium non excludere Religiosos, sequeretur ut habentes hanc maculam ferè in 59
omnibus Religionibus possent indistinctè assumi ad dignitates & Prælationes, cùm hodiè superiores quorumcumque ordinum sint temporales exceptis Generalibus Carthusiensi, Cisterciensi, S. Antonii Viennenn. Præmonstratensi, Cluniacensi, & sanctissimæ Trinitaris in Gallia residentibus, S. Dominici & Societatis Jesu, qui sunt ad vitam. Hoc autem esset valdè absurdum, & contra mentem Canonum & ubium Curiæ quæ dispensat cum Regularibus & Monialibus ut natalium defectu nonobstante possint eligi ad Prælationes etiam temporales, ut constat ex *d. sup. num.* 51. *&* 52.

DE FILIIS PRESBITERORUM.

Alexander III. London. Episcopo.

CAPUT V.

VEniens ad præsentiam nostram N. Clericus nobis proposuit, quòd cùm illum ad Capellam sancti L. quam ei concessisti, in Presbiterum ordinasses, ipsum ea posteà spoliasti, eò quòd pater ejus in prædicta Ecclesia ministravit. ideòque fraternitati tuæ mandamus, quatenus si tibi innotuerit quando eam sibi dedisti, quòd pater ejus Presbiter in dicta Ecclesia ministrasset, ipsam ei restituas, & in pace dimittas, amoto alio, si quem instituisti forsitan in eadem. Verùm si hoc ignorans fecisti, ex quo ad Ecclesiam ipsam eum in Presbiterum ordinasti, eam sibi restituas, donec in alia Ecclesia sibi provideas, undè honestè valeat sustentari.

SUMMARIUM.

Filium Sacerdotis legitimum, Episcopus amovere non potest ab Ecclesia paterna, quòm ei contulit scienter.
2 *Sed si ignoranter amovere non potest: dum tamen aliundè illi provideat.*
3 *Filius illegitimus de capella patris scienter provisus, & ad illius titulum ordinatus, ac deindè spoliatus, debet ad eam restitui amoto alio instituto.*
4 *Dispensare an tacitè censeatur Episcopus si scienter conferat filio legitimo beneficium quod pater habuit immediatè.*
5 *Dispensare intelligitur Episcopus, quotiescumque facit scienter, quod est contra jus commune & materia est talis, in qua potest dispensare.*
6 *Dummodò super causa præcedat summaria cognitio, & causa in dispensatione exprimatur.*
7 *Dispensare an possit Episcopus cum filio legitimo ad Ecclesiam paternam.*
8 *Dispensare potest Episcopus contra Canonem in articulo dubio propter diversas opiniones, saltem quoad hoc, ut non possit contravenire.*
9 *Filius illegitimus potest licitè retinere beneficium paternum sibi ab Episcopo scienter collatum, ad cujus titulum fuit ordinatus & num. seqq. usque ad num.* 15.
10 *Factum suum illicitum & peccati nutritivum quandòque Episcopus retractare non potest.*
11 *Filii illegitimi promotio ad Ecclesiam paternam, ad cujus titulum scienter fuit ordinatus, licet non valeat quoad alios, valet tamen quoad promoventem, ut retractare non possit.*
12 *Filius illegitimus spoliatus beneficio patermo debet restitui antequam cognoscatur de Canonico ingressu.*
13 *Licèt vitium innotuerit Episcopo.*
14 *Spoliato injustè etiam judicialiter datur possessorium recuperandæ non solùm contra spoliantem, sed etiam contra succedentem in vitium.*
15 *Filius illegitimus ab Episcopo ignoranter promotus ad Ecclesiam paternam ad cujus titulum fuit ordinatus, potest eam licitè retinere, donec in alia Ecclesia sibi provideatur.*
Et interim erit Prælatus ex tacita dispensatione Papæ, num. 17.
Vel commendatarius, num. 18.
16 *Beneficia ad tempus conferri non possunt, nisi per Papam.*
19 *Hoc cap.* Veniens, *an sit abrogatum per Concil. Tridens. cap.* 15. *sess.* 25. *& num. seqq.*
20 *Collatio beneficii facta filio illegitimo in Ecclesia, in qua pater, est ipso jure nulla . . . Etiamsi aliàs mendicare cogeretur & num. seqq.*
21 *Nisi ad illius titulum fuisset Presbiter ordinatus.*
22 *Et quid post Concilium Tridentinum.*

1 VEniens. Legitur dupliciter; Uno modo intelligitur de filio ante sacerdotium genito & sic legitimo: nam talis congruè appellatur filius Sacerdotis, ut in *cap. Ad extirpandas*, & ibi dixi in 3. *notab. infra eod.* Alio modo, ut intelligatur de filio post Sacerdotium genito & sic illegitimo. Juxta primam lecturam, quam tenet Innoc. *in* 1. *gloss.* & veriorem dicit Cardinalis *in* 2. *oppos.* sic summatur. Episcopus qui scienter contulit filio Sacerdotis, scilicet legitimo, paternam Ecclesiam, exindè eum removere non potest. Hoc primo se-
2 cundum Joan. Andr. Butr. & Anchar. Si verò ignoranter, amovere potest: dum tamen aliundè illi provideat, undè possit sustentari, hoc dicit secundo, ut per Card. & Joan. de Anan. Sed secundùm posteriorem lecturam, quam putat
3 veriorem Bellam. *in princ.* & est ex mente Sacræ Congregationis Concilii, ut dicam *infrà n.* 22. hoc intendit. Si Episcopus illegitimum de Capella patris Presbiteri, quam sciens ejus defectum eidem contulerat & ipsum ad eam in Presbiterum ordinaverat, spoliavit & alium instituit in eadem: illegitimus debet restitui amoto alio instituto. Sed si ignorans defectum contulit, debet sibi restitui, donec sibi aliàs idoneo sit provisum. Dividitur in duas partes, in prima ponit querelam Clerici. Secunda ibi, *Ideòque providet distinguendo.* Secundum membrum ibi, *Verum.*

4 Tenendo primam lecturam nota ex primo membro distinctionis, Episcopum qui scienter contulit filio legitimo beneficium, quod pater habuit immediatè, non posse illum exindè removere. Et sit ratio, quia cùm materia sit dispensabilis, Episcopus scienter conferendo, censetur cum eo tacitè dispensare. Nam ubicumque Episcopus facit scienter, quod est 5
contra jus commune & materia est talis, in qua potest dispensare, pro dispensatione habebitur, maximè si nullus indè lædatur, *cap. Super eo infrà de bigam. & cap. Diversis in fin. de Cleric. conjugat.* Et hoc pro regula generali constituit hic Innocentius *num.* 2. Cave tamen, quia ad hoc ut intelligatur 6
tacitè dispensatum, oportet ut præcedat summaria cognitio super causa dispensationis, scilicet an subsit necessitas vel utilitas vel alia justa causa, *l. Libertius*, *ff. De in jus vocan.* §. *Nisi rigor.* cum multis *cap.* 1. *seqq.* 1. *q.* 7. Idque securius dicit & fieri consulit Innoc. *d. num.* 2. *vers. Alii dicunt & securius*, & consensit Host. *num.* 5. adjiciens requiri etiam, ut causa exprimatur in ipsa dispensatione, Joan. Andr. *n.* 12. *&* 13. Collectar. *in fin.* Butr. *n.* 8. & Anchar. *n.* 2. *vers. Quærit* Joan. Andr.

Cæterùm adverte, quia hic primus intellectus supponit 7
Episcopum posse dispensare cum filio legitimo, ut possit immediatè succedere in beneficio paterno contra dispositionem juris communis, de qua in *c. Præsentium supra eodem.* Ac verior opinio est Episcopum hoc casu dispensare non posse, per textum in *c. penult. infrà eodem* secundum Cardin. *hic n.* 3. *in* 12. *quæstione vers. Si autem legitimus.* Undè si Episcopus non potest dispensare expressè, multò minùs tacitè, arg. *l. Licet in princ. & l. Est differentia*, *ff. in quibus causis pign. tacit. contrah. & l. Si stipulatus in princ. ff. De usur.* Verumtamen quia sunt opiniones, an filius legitimus institui possit, ad Ecclesiam paternam per dispensationem Episcopi, ut notatur in *capite* 1. *in gloss. quia non paternum infrà eod.*

lib. 6. In hoc dubio propter opinionem varietatem videtur
3 standum institutioni factæ per Episcopum scienter, per id,
quod notatur in *cap. unic.* in gloss. *Licèt ista de postul. lib.* 6.
Et ita procedat iste textus secundum Cardin. ubi suprà. Et ex
hoc colligè notabilem limitationem ad conclusionem, quam
firmavi in *cap. Dilectus supra de tempor. ordin.* Quod Episcopus
non possit contra Canones dispensare, ut non procedat
in articulo dubio propter diversas Doctorum opiniones. Tunc
enim si alteram eligat, tacitè dispensare intelligitur, saltem
quoad hoc; ut non possit contravenire, ut hic per Card. in
præallegat. quæst. 12. *versione Ad tertium.* Quod numquam
obliviscaris.

Juxta secundam lecturam nota casum singularem, quem
4 non reperies alibi, in quo filius Sacerdotis illegitimus ex
collatione Episcopi potest licitè retinere beneficium paternum,
videlicet quando Episcopus sciens defectum, ordinavit eum ad
sacros Ordines ad titulum illius beneficii, quod videtur mirabile,
tum quia illegitimus beneficium paternum quantumcumque
simplex obtinere non poteit, etiam per dispensationem
Episcopi, ut *cap. Ex tua infrà eodem*, & notat infrà in *cap.*
10 *ult.* Henriq. Boich. *num. 9. vers. Si non intervenit.* Tum
quia est contra juris regulas, ut quis factum suum illicitum,
& peccatum suum illicitum, & peccati nutritivum retractare
non possit, ut *c. Quod quis commisit* 35. *quæst.* 9. *& c. Nosti supra de elect. cum concord.* quibus hic in gloss. *penult.*
& not. Butr. in 3. *not.* Sed ad hæc triplex datur solutio. Prima
est totum, quod hic dicitur gratiam continere; quia Papa
hic in odium Episcopi, qui spurium scienter promovit, & ne
sic promotus in opprobrium Ordinis Clericalis mendicare
cogatur, ex misericordia dispensat cum ipso, ut possit licitè
retinere beneficium paternum, licèt nulliter sibi collatum, &
11 in hoc residet hic gloss. *penult.* Abb. Antiq. *in fin.* Host. *num.*
7. Joan. Andr. *numer.* 6. *in fin.* Secunda solutio est quod
licèt promotio illegitimi non valeat quoad alios, valet tamen
quoad ipsum promoventem, & imprimitur quidam color tenendi,
quem ipse retractare non potest. Ita Innocentius hic,
cujus verba ad litteram transcribit Butr. *num.* 8. Tertia solu-
12 tio deducit ex verbo, *spoliasti*, secundum Innocentium *post.*
princ. vers. Sed primam: nam ex quo Episcopus de facto spoliavit filium illegitimum beneficio paterno, debet eum restituere antequam cognoscatur de Canonico ingressu, *cap. Notum* 2. *quæst.* 1. *cap. litteris, & cap. Item cum quis infrà de restitut spoliat.* Quod si objiciatur: ex quo notum est eum esse
13 filium Sacerdotis, non debuit servari ordo, nec fieri restitutio, *cap. Significasti infrà de divort. & cap. Quoniam infrà eodem.* Respondet Innocentius, imò servandum fuisse, quia fortè promotus de dispensatione contendebat, arg. *c. Demum, il. secundo supra de elect.* & sequitur Cardin. *hic in* 2. *oppos.* & ex hac tertia solutione nota secundum Anton. de Butr. *in* 5. *not.* & Joan. de Anan. *n.* 2. per spoliationem injustam etiam
14 judicialem dari possessorium recuperandæ, nec solum contra spoliantem, sed etiam contra quemlibet in vitium succedentem.

Nota ex secundo membro distinctionis, filium Sacerdotis
15 posse ad tempus licità retinere beneficium, de quo fuit ab Episcopo ignoranter provisus, & ad illius titulum provisum fuerit: & sic quamvis illegitimus non possit ab initio obtinere ex gratia, & auroritate ordinaria beneficium patris; potest tamen illud ad tempus posteà retinere, si per viam justitiæ sibi restituatur necessitate impellente, ex quo ad illius titulum promotus fuit, ut hic per Butr *in 6. not.* & Joan. de Anan. *n.* 16
4. & ex hoc collige casum singularem, in quo beneficium confertur ad tempus: nam regulariter contra, quia beneficia Ecclesiastica ad tempus conferri non possunt, cum debeant esse perpetua, *c. Præcepta* 55. *dist.* & arg. *l. Hæred. ff. De hæred instituen. l. Actus legitimi, ff. De re jur. & l. Libertus, ff. De manumiss. testam.* & scripsi plenius in *cap. Ex parte n.* 8. *infrà de Clerie ægrot.* post gloss. *final.* ibi Host. *num.* 3. Joan. Andr. *n.* 5. & Card. *n.* 3. *in* 2. *oppos.* sed in casu isto hoc 17
intelligitur fieri de mandato Domini Papæ, qui solus potest beneficia ad tempus conferre. Atque hic filius Presbiteri ordinatus ad titulum Ecclesiæ paternæ sibi collatæ & ad eamdem Ecclesiam restitutus, interim donec de alia Ecclesia provideatur erit Prælatus ex tacita dispensatione Papæ, ut hic sensit glossa *ult.* & Innoc. *propè finem in ver. Donec* & declarat Butr. *num.* 12. Vel certè erit Commendatarius ex causa 18
& administrabit tanquam Prælatus & hæc commoditas ei auferri non poterit sine mandato Papæ, cujus autoritate hoc fit, nisi ex nova causa superveniente, secundum Host. *n.* 9. cum quo simpliciter transeunt Joan. Andr. *n.* 17. & Anchar. *n.* 2. *vers. Secundo oppono.* Sed primum verius, ut per Card. *in* 7. *quæst.*

Sed quæritur, an hoc capitulum sit hodiè abrogatum ex 19
jure novissimo Concilii Tridentini *cap.* 15. *sess.* 15. *de reform.* & verius videtur esse abrogatum, ut in sequenti declaratione S. R. E. Cardinalium ejusdem Concilium Interpretum, videlicet.

An collatio Beneficii facta filio illegitimo sit nulla ipso ju- 20
re, præsertim in casu, quo facta sit Presbitero, qui si beneficium collatum obtinere non possit, in dedecus Ordinis Clericalis mendicare cogetur.

Die 22. Martii 1576. Congregatio publica cens. collationem beneficiorum factam illegitimo in Ecclesia, in qua pater fuisse nullam ipso jure, ut probat ad litteram *c. Ad abolendum de filiis Presbiter.* ibi, *Decernimus non valere.* An 21
autem illegitimo suffragetur, *c. Veniens de filiis Presbiterorum* visum fuit hoc casu clarè non suffragari ei; quia *d. c. Veniens*, procedit quandò illegitimus fuit promotus ad Presbiteratum ad titulum beneficii in Ecclesia, in qua pater, ut clarè verba illius textûs ostendunt: nec Abbas in hoc contrarium vult. In casu autem præsenti agitur de Capellania in Ecclesia, in qua pater, quæ collata fuit illegitimo, postquam factus fuit Presbiter, nec in actu promotionis ad Presbiteratum, legitur quod fuerit promotus ad titulum illius Capellaniæ. Sed etiam quod 22
constaret promotum ad titulum illius Capellaniæ, adhuc aliqui ex Cardinalibus Montaltus, Carafa, Lumellinus videntur sensisse, *c. Veniens*, fuisse correctum à Concilio propter verba generalia & exuberantia *d. cap.* 15. Sed dixerunt quod si casus eveniet, quod illegitimus sit promotus ad beneficii paterni titulum & velit uti beneficio *d. cap. Veniens*, tunc proponatur in Congregatione Concilii & ampliùs deliberetur. Et cùm Concilium *cap.* 15. prohibeat omnem dispensationem, *& cap. Veniens*, innitatur dispensatiori; videtur à Concilio sublatum. Item propter illa verba, *longissimè arceatur.* Item propter illa verba, *quomodò ministrare.* Et sic etiam prætextu *d. cap. Veniens*, & quamquam dictum fuerit, an saltem agendum cum Sanctissimo pro gratia: tamen responsum est, ex quo alteri collatum est beneficium & sic jus tertio quæsitum, non agendum.

DE FILIIS PRESBITERORUM.

Idem Alexander III. Archiepiscopo. Cantuarien.

CAPUT VII.

EX transmissa conquestione G. Clerici percepimus, quòd ad Abbatis de Castris præsentationem, in quodam beneficio de N. eum in præsenti recipere distulisti. eò quòd pater ejus in præfata Ecclesia ministravit: quo defuncto media intercessit persona, cui prædictum beneficium est collatum. Ideòque mandamus, quatenus si est ita, prænominatum G. ad præfatum beneficium admittere non postponas, non ideò minùs observato Apostolici rescripti decreto, quod successionem in Ecclesia Dei hæreditariam detestatur.

SUMMARIUM.

1 Filius præesse Ecclesiæ, *cui pater præfuit mediatè. Declaratur, n.* 4.
2 *Vitium successionis in beneficio paterno purgatur ex intitulatione extraneæ personæ inter patrem & filium.*
3 *Vitia realia in successores transeunt, personalia verò non transeunt in singularem successorem, sed benè in universalem.*
5 *Nepos an possit immediatè succedere in beneficio avi & nu. seqq. usque ad num.* 24.
Referuntur autores & fundamenta primæ opinionis ibidem, & n. seqq.
6 *Abbas Siculus ab aliquibus incautè allegatur super capitulis hujus tituli.*
7 *Nepotes veniunt appellatione filiorum ex proprietate vocabuli.*
Contrarium, n. 15. *& seqq.*
8 *Filius unde dicatur.*
9 *Filiorum appellatione descendentes omnes continentur.*
Contrarium, n. 15.
Declaratur, n. 21. *&* 22.
10 *Parentum nomine comprehenduntur omnes ascendentes*
11 *Cujus filium habere non licet, nec ejus nepotem.*
Contrarium n. 18. *&* 19.
12 *Referuntur autores & fundamenta secundæ opinionis.*
Nepos ex filio, quamvis succedere possit immediatè in beneficio avi vivente patre, non tamen eo mortuo & cur ibidem.
Contrarium, n. 14.
13 *Nepos ex filia potest immediatè obtinere beneficium avi si mater vivat, sive non.*
14 *Referuntur Doctores & fundamenta pro tertia opinione & n. seqq. usque ad n.* 24.
15 *Liberorum appellatione veniunt nepotes & alii descendentes, sed appellatione filiorum regularitèr secus.*
16 *Baptizari possunt in privatis domibus non solùm filii Regum & principum, sed etiam nepotes & alii descendentes.*
17 *Nepos venit appellatione filiorum ex quadam interpretatione & n.* 21.
18 *Quæ locum non habet in materia odiosa pœnali, vel contra jus commune & n.* 20. *& seqq.*
19 *In filio & nepote diversæ sunt species & diversi gradus.*
22 *Nepos non venit appellatione filiorum, nisi materia sit merè favorabilis & tanta, vel similis ratio sit in nepote sicut in filio.*
23 *Extensio in odiosis, prohibitivis, & exhorbitantibus non fit ad casum, qui licet videatur ejusdem rationis, tamen est omninò similis.*
24 *Nepos ex fratre, an prohibeatur immediatè succedere in beneficio patrui, vel frater fratris.*
25 *Pater an prohibeatur immediatè succedere in beneficio filii.*
26 *Pater succedit filio, licèt turbato ordine, sicut filius patri, & uterque habet querelam.*
27 *Pater an possit obtinere beneficium in Ecclesia, in qua ejus filius illegitimus reperitur intitulatus.*

1 EX *transmissa.* Joan. Andr. & post eum Bellam. & Card. sic summant textum, Filius præesse potest Ecclesiæ, cui Pater præfuit mediatè, id est, extraneo mediante, secundùm Host. *num.* 8. *vers. Ut sicut vides*, Butr. Anchar. & Joan. de Anan. omnes *in princ.* Primò ponit querelam. Secundo providet ibi, *Ideòque.* Tertiò tollit obstaculum, ibi, *non idcò.*

Nota ibi, *quod defuncto media intercessit persona*, vitium
2 successionis in beneficio paterno purgari ex intitulatione extraneæ personæ inter patrem & filium, pro ut hic notant gloss. *in princ.* Innoc. *in ver. Decreto*, Host. *num.* 3. Abb. Antiq. *in princ.* Joan. Andr. *num.* 2. Bellam. Anchar. & Joan. de Anan. omnes *in* 1. *notab.* Butr. *num.* 4. & Card. *in* 2. *notab.* Quandoque tamen persona media vitium non purgat, sed extenuat, *cap. In primis*, & ibi notatur 2. *qu.* 1. secundùm Joan. Andr. & Bellam. *locis citatis.* Verùm-
3 tamen, ut dicebat Goffred. & post eum Host. *hic num.* 4. & Joan. Andr. *num.* 2. vitia quæ rem afficiunt, sicut furti & violentiæ in successores transeunt, ut *l. Vitia c. de acquir. possess. l. Qui furtum & l. fin. ff. de condit. furt. l.* 1. §. *Si rem ff. depos. cap. Reintegrandæ* 3. *quæst.* 1. *& cap. Sæpè de restit. spoliat.* Personalia verò ut dolus, & contumacia non transeunt in singularem successorem, ut in *d. c. In primis & in c. Citò turpem* 1. *quæst.* 1. *& in lect. Venditor, ff. De hæredit. & act. vendit.* In universalem verò utique transeunt, quia succedit cum sua causa, & suis vitiis, *l. in vitium & l. Cum hæres, ff. De diverj.* & tem-
porali præscribit. Adverte tamen, quia quod spectat ad 4
vitium successionis in beneficiis parentum, si hæc decretalis intelligatur tantùm de filio legitimo, adhuc stat in suo robore cùm nullibi reperiatur abrogata, *l. Præcipimus in fin. c. de appellat. l. Statuimus, c. de testam.* & sic etiam hodiè filius legitimus potest succedere mediatè in beneficio patris, juxta tex. hic, licèt non immediatè, ut *cap. Ad extirpandas* & ibi dixi in 4. *notab.* post gloss. *ult.* Innoc. & omnes *infrà eod.* Sed si intelligatur de filio illegitimo, prout intelligit Innocen. *in princip. & in ver. Admittere*, est correcta per Constitutionem Clementis VII. quæ incipit, *Ad Canonum conditorem*: & per Concilium Tridentinum *cap.* 15. *sess.* 25. *de reform.* ut plenè notavi in *d. c. Ad extirpandas num.* 7. 9. & 12.

Quæro, an nepos possit immediatè succedere in bene- 5
ficio avi.

Hæc est ardua quæstio, in qua tres principales reperiuntur Doctorum opiniones.

Prima opinio est eorum, qui simpliciter affirmant prohibitionem immediatæ successionis filiorum in beneficiis parentum extendi etiam ad nepotes & in hac sententia fuerunt ex antiquis Joannes Theutonicus in *c. Apostolica*, in gloss. *unic.* 8. *quæst.* 1. Alanus Tancredus & Philippus in *cap. Quoniam infra eod.* Archid. in *cap. Presbiterorum num.* 2. 56. *dist.* Laurentius in *d. c. Ad extirpandas* & ibi etiam Bernardus in gloss. 1. & Innoc. *in princ. in ver. Filius*, dicens idem esse in nepotibus & aliis descendentibus, ut in §. *Sui*

instit. de hæredit, qualit. & differ. eamque communem esse attestantur ibidem ex Petro de Ravena, Anton. de Butr, & ambo num. 7. ut referunt Domini de Rota decis. inferiùs allegando pro 3. opinione sub num. 5. vers. ex quibus patet, & Navarr. cons. 9. num. 1. vers. & licet hoc tit. sed quod ad Abbatem utique falluntur, quia ipse non scripsit super hac decretali, nec super aliis Capitulis hujus tituli & integra lectura quæ in volumine Abbatis inserta est, non est sua, sed Antonii de Butrio, ut apparet perspicuè, tum ex collatione utriusque lecturæ, tum ex suprascriptione, quæ habetur in rubr. sup. eod. tum denique ex ipsamet subscriptione Antonii de Butrio, quæ legitur post finem hujus cap.

7 Præcipuum hujus opinionis fundamentum est, quia filiorum appellatione veniunt etiam nepotes, *l. Liberorum*, §. *Sed & Papirius & l. Justa*, *ff. De verborum significat.* lege *Filium*, *ff. Ad Macedonianus* & hoc ex proprietate vocabuli, ut tenent notabiliter duæ glossæ, quarum altera est
8 in §. *Quòd si nepotes* in verbo *Appellantur instituti quibus testamentum dar. tutor. possess.* ubi expressè ait secundùm veram significationem verbi, quia filius dicitur à *philos*, quod est amicus: etiam nepotem dici filium. Altera in Authentica
9 *de non eligendis secundis nubentibus*, §. *cùm igitur* in verbo *filios*: quæ dicit hac appellatione omnes descendentes contineri: licèt vulgariter contineantur tantùm constituti in primo
10 gradu: id est filii. Sicut è converso parentum nomine ascendentes omnes comprehenduntur, lege 3. §. *penultimo*, *ff. de in jus voc.* & propterea Senatus consulto, quo cautum est ne tutor pupillam suam filio tradat nuptui: etiam nepos significatur, dicit textus in lege *Senatus*, *ff. de ritu nuptiarum*.
11 Atque ita videtur ibi hoc tradi pro regula, ut nomine filii significetur etiam nepos. Ad idem §. *Fratris instituti de nuptiis* ubi generalis ratio redditur, quia cujus filiam habere non licet nec ejus nepotem.

Secunda opinio distinguit, an pater vivat, nec ne ut
12 in primo casu nepos obtinere possit beneficium avi, in secundo autem non possit immediatè. Ratio differentiæ est quia vivente patre nepos non habet jus succedendi avo in bonis hæreditariis, sed ejus pater qui eum præcedit gradu, Auth. *in successione*, *C. De suis, & legit. hæred.* & sic eo casu cessat ratio successionis in beneficio. At patre de medio sublato nepos succedit in bonis avi; ideòque si ejus beneficium nulla persona media obtineret, notaretur in ipso hæreditaria successio quam Sacri Canones tantoperè detestantur in Beneficiis Ecclesiasticis, ut dicitur in fine hujus capitis in capite *Ad extirpandas* & in cap. *Ad abolendam infra eodem cum suis concordantibus*. Sicut igitur persona extranea media purgat vitium, ut hîc dicitur; sic & persona media naturalis; & hanc distinctionem probant hîc Host. num. 8. *vers. Potest dici* & Bellamera *in 2. quæst.* Henricus Boich. in dicto capite *Ad extirpandas*, *num. 2. infra eodem.* Geminianus & Præpositus in cap. *Presbiterorum* 56. *distinct.* Hostiensis in Summa hujus tituli, §. *Qui filii*, *versione Sed numquid*. Astenus Rosellanus, Angelus, Silvester, Armilla & Summistæ ferè omnes in verbo *Beneficium*, ut asserunt Domini de Rota in decisione inferiùs citanda pro tertia opinione. Imò hanc declarationem teneri per omnes Doctores liberè testatur Navarr. *cons. 9. num. 5. de filiis Presbiterorum*. Ascribitur etiam hæc opinio Innocentio in dicto cap. *Ad extirpandas in princ.* in verbo *Filiis*, ut ibi per Butrium, *num. 7.* & fortè benè, quia licèt Rota in sua decisione dixerit Innocentium simpliciter loqui & tenere contra nepotem: tamen dum ipse allegat textus in §. *Sui instituti de hæredum qualitate & differentia*: videtur intellexisse de nepotibus & descendentibus qui habent jus succedendi; & sic mortuo jam patre & est ex mente glossæ primæ in prædicta Decretali *Ad extirpandas*, dum dicit idem esse in nepotibus quorum est jus succedendi.
13 Nepos autem ex filia potest indistinctè succedere in beneficio avi, sive mater vivat, sive non: nimirùm quia neutro casu in hujusmodi nepote notari potest initium successionis in beneficio, cùm mater illud habere non possit: ad hoc caput *Licèt ille secundò versione cùm satis infrà de testibus* & cap. *Fraternitas infrà de hæreticis*: prædium quod non servit impedit servitutem, lege *Qui sella*, §. *finali*, *ff. de servitute rustica prædii*. Ita Bellamera hîc 2. *quæst. vers. de nepote*.

Tertia opinio primæ opposita est illorum qui absolutè existi-
14 mant hanc prohibitionem non extendi ad nepotes, etiam patre vitâ functo. Eamque ex veteribus amplexi sunt Joannes de Fano & Bartholus, Brixiensis in cap. *Apostolica* 8. *quæst.* 1. ut ibi patet in glossa unica ad finem. Laurentius & Joannes in cap. 1. in glossa *in vers. Filios* 56. *dist.* & ibi etiam Archid. in glossa penultima. Turrecrem. *num.* 10. Geminianus & Præpositus ambo, *num.* 2. & in dicto cap. *Ad extirpandas infra eodem.* Abbas Antiquus, *num.* 1. Joannes Andreas, *num.* 6. Martinus de Selva Episcopus Pampilonensis quem ibi refert & sequitur Bellamera, *num.* 3. Collectar. *num.* 1. in fine dum ultimo loco refert Archid. Butrius *num.* 7. in fine, dum hanc opinionem similiter refert ultimo loco. Cardinalis in 1. *quæst.* Ancharus circa medium, *vers. Quærit glossa*. Idem tenuerunt Goffredus in Summa hujus tituli, §. *De hac secunda* & in apparatu dict. cap. *Ad extirpandas*. Raimundus in Summa *eodem titulo*, §. 3. Frater Joannes in Summa Confessionum, *quæst.* 8. Summa Pisanella in verbo *illegitimus*. Baldus in cap. 1. §. *Et quia*, *num.* 3. *vers. Quandoque ut terminus de his qui feudum dare possunt.* Decius *cons.* 95. Et pro tenui facultate, *num.* 5. *vers. Adde etiam quos majori parte cumulavit* & secuta est Rota in causa nullius legitimitatis, die 12. Februarii 1574. coram Rubeo: quæ habetur impressa apud Navarrum *cons.* 10. *de filiis Presbiterorum*, ubi *num.* 5. *vers. Licèt in hoc*, dicit Rotam secutam fuisse hanc tertiam opinionem tanquam melioribus rationibus fultam, magis communem magisque ad plenum per Doctores tractatam & defensam; & redarguit Butrium & Abbatem quòd incautè locuti fuerint, dum dixerunt communem esse in contrarium; & hanc decisionem posteà approbavit Rota coram Cardinali Seraphino, *decis.* 1442. *num.* 11. secundùm quam consuluit etiam latissimè Navarr. *cons.* 9. *hoc titulo*.

Hujus sententiæ potissimum fundamentum est, quia filiorum 15
appellatione ex proprietate vocabuli non veniunt nepotes. Quod probatur primò per textum in lege *Quòd si nepotes*, *ff. de testamenti tutela*, inducendo eum dupliciter. Primò 16
scilicet in sui ratione, dum dicit: aliter enim filii, aliter nepotes appellantur. Quæ quidem ratio, cùm generalis sit & fundetur in proprietate verborum: concludit non modò in tutela; sed etiam in quacumque alia dispositione, ut considerat Decius *dicto consilio* 95. *num.* 5. *versione Probatur ista conclusio*. Deindè inducitur ponderando differentiam quæ ibi constituitur inter liberos & filios; nam si do tutorem liberis, de nepotibus intelligitur, secùs si filiis. Undè glossa id Clem. unica in verbo *Liberi de Baptismo*, dicit exceptionem quæ ibi fit de liberis Regum & principum, ut in privatis domibus baptizari possint: extendi ad nepotes & alios descendentes, quia loquitur sub nomine liberorum: secùs si dixisset de filiis, quia filiorum appellatione regulariter nepotes non comprehenduntur. Similiter glossa in cap. *Presbiterorum* in verbo *Filios* 56. *dist.* dicit prohibitionem de filiis Presbiterorum non promovendis, ad nepotes non extendi ob præmissam rationem; quia non de liberis, sed de filiis loquitur.

Probatur secundò in lege *Justa ff. de verborum significatione*
ubi textus dicit per interpretationem filii appellatione nepotem 17
contineri. Si per interpretationem ergò non ex proprietate vocabuli, lege *Quicquid astringendæ* & ibi Bartolus in principio *ff. de verborum obligatione*, lege *Labea*, *ff. de supellectilibus legatis*. Ad idem, textus in lege *Filium*, *ff. ad Macedonianses*, ubi dictum in filiis habet locum in nepotibus per viam extensionis; & sic non ex propria significatione facit textus in *l. lege*, §. *Hoc capite*, *ff. de ritu nuptiarum*, ubi Senator non 18
potest ducere filiam illius qui artem ludicram exercuit; & tamen ducit nepotem.

Probatur tertiò ex cap. 2. §. 2. *de hæreticis*, *lib.* 6. cujus 19
dispositio dum punit filios hæreticorum: nepotes non comprehendisset, nisi de secunda generatione expressisset; & tamen etiam illud in speciali casu restringitur, ut patet in cap. *Statutum ille secundò*, *eodem titulo & libro*.

Probatur quartò, quia constat in filio & nepote diversas 20
species esse & diversos gradus, ut cap. 1. & 3. & ultimo 35. *quæst.* 5. *l. Jurisconsulti*, *ff. de gradibus & institutionibus eodem titulo per totum* & patet ex arbore. Ideòque si filius est mulieri conjunctus in quarto gradu consanguinitatis, lineâ æquali vel inæquali: nepos tuus ex illo, cùm sit remotior; licitè cum illa contrahit, capite ultimo *de consanguinitate & affinitate*. Rursus qui contrahere non potest cum filia spirituali, contrahere tamen potest cum illius filia, cùm hoc prohibitum non reperiatur, ut notat Joannes Andreas in rubrica, infrà *de cognatione spirituali*. Idemque patet in filio sororis adoptivæ, ut §. *Fratris*, *vers. Ejus instit. de nuptiis*..

Si igitur ex proprietate vocabuli appellatione filii non venit nepos: consequens est ut quod de uno dicitur, alium non comprehendat, lege *Illam*, *cod. de collat.* interpretatio autem & extensio in casu præsenti cessare debet, cùm hæc prohibitio sit pœnalis, exorbitans & odiosa; quia pœnæ &c. cap. *Pœnis* & cap. *Odia de regulis Juris*, *lib.* 6. cap. *Pœnæ de pœnit. dist.* 1. & generaliter cùm aliquid speciale in filiis inducitur contra Jus commune, non extenditur ad ulteriores in gradu, lege *Sed & milites*, §. 1. *vers. Hoc autem de filiis*, *ff. de excus. tutor*, *l. Milites*, *cod. de quæst.* & post Jacobum de Arena notat Bartol. in dicta lege *Liberorum*, *num.* 6. *ff. de verborum significatione* qui per hoc determinat multas notabiles quæstiones.

Quid dicendum? Pro solutione supponendum est hunc textum loqui de filio, tam legitimo quàm illegitimo; & non continere dispensationem & gratiam, pro ut sentit Innocentius hîc in principio; sed Jus commune & Justitiam secundùm intellectum quem sequuntur Petrus de Sampsone, Abbas Antiq. Host. Joannes Andr. & ferè omnes, ut testatur Ægid. Bellam.

in 1. q. Atque hoc supposito dicendum est hanc quæstionem hodiè esse ne indubitabili, quia Gregorius XIII. ex sententia Sacræ Congregationis Concilii re maturè discussâ declaravit, nec jus commune, nec Constitutionem Clementis VII. quæ incipit, *Ad Canonum conditorem*, nec Concilium Tridentinum *sessione* 25. *cap.* 15. obstare, quo minùs nepos legitimus ex filio illegitimo possit obtinere beneficium avi; idque tam vivente, quàm defuncto patre, ut dixi latissimè in *d. c. Ad extirpandas in* 5. *quæstione*, præsertim *num.* 38. *circa fin.* Si igitur casus est decisus in nepote ex filio illegitimo etiam in terminis Constitutionis Clementis & Concilii Tridentini; utique multò fortiùs censetur decisus in nepote ex filio legiti-
21 mo. Ad quod vide bonam glos. in *Summa* 56. *dist.* & in *c. Ad abolendam in ver. Maximè infra eodem*, & ita incunctanter tenendum. Sed nihilominùs abs re non erit contrariis respondere.

Non obstat igitur, quod filiorum appellatione aliquandò comprehendantur nepotes; quia ut ex superioribus patet, hoc non est ex propria vocabuli significatione, sed ex quadam interpretatione, ut dicitur in *dict. l. Justa de verb. signif.* ubi hoc tradit Dyn. & Bart. in *dict. l. Liberorum n.* 3. *ff. eod.* & Joan. Andr. communiter receptus in *d. cap. Ad extirpandas n.* 6. *circa fin. vers. Quæ lex etiam induciter*. Undè duæ glossæ in contrarium allegatæ videntur falsæ & contra textum in *dict. l. Justa*, ut animadvertit Bellam. in prædicta Decretal,
22 *Ad extirpandas num.* 3. *col.* 2. *vers. cave tamen*. Hæc autem interpretatio procedit tantùm ubi est tanta vel similis ratio in nepote, sicut in filio & ubi dispositio est merè favorabilis respectu filiorum, aliàs secùs, ut notat gloss. in *cap.* 1. *in ver. Filios* 56. *dist.* & omnes supra citati pro hac opinione, Jas. in *l. Gallus*, §. *Instituens à n.* 17. *ff. De liber. & posthum.* Alciat. in *dict. l. Justa præsertim in ver. Patris*, Paul. de Castr. *cons.* 170. *incipien. Ne impropriis col.* 2. ubi ait appellatione filiorum non venire nepotes ex proprio significatu, nec ex interpretatione in quacumque dispositione legis vel hominis, quandò non tractatur de ipsorum commodo & favore; & sequitur illud cons. Dec. *in cons.* 95. *& pro tenui num.* 5. *col.* 5. *post med. vers. & in terminis*, in specie nostra tradunt Domini de Rota *in prealleg. dec. Nullius legitimitatis num.* 4.
23 Quin imò Martinus Pampilonensis & post eum Bellam. in dict. *cap. Ad extirpandas num.* 3. *col.* 2. *post princip.* tenuit illum textum non extendi ad nepotes eo fundamento, quia in his prohibitionibus non arguitur ex identitate rationis; Et quia in odiosis, prohibitivis & exorbitantibus non est facienda extensio ad casum, qui licet videatur ejusdem rationis, tamen non est omninò similis, nec ex toto ejusdem rationis, *cap. Non solùm & c. Constitutionem de regular. libro* 6. Certum est autem hoc casu non esse similem, vel tantam rationem prohibitionis in nepote quanta est in filio. Constat enim successionem in beneficio non æquè notari in illo sicut in hoc, ut post alios deducit Rota *in dict. decis. num.* 3. & Navarr. *cons.* 9. *num.* 7. *de fil. Presbiter.* Non obstat *d. l. Senatus*, *ff. De ritu nuptiar.* Quoniam, ut respondet Joan. Andr. & alii post eum, quamvis ibi videatur tradi regula, ut nomine filii nepos significetur; tamen non est ita; imò verius est ibi esse casum specialem, ut patet ex prædictis & ex prealleg. §. *Fratris instit. de nupt.*

24 Secundò quæro. Quid in collateralibus? An scilicet nepos ex fratre prohibeatur obtinere beneficium patrui vel frater fratris immediatè.

Innocentius in *cap. Ad extirpandas in princ. infra eod* dixit hanc prohibitionem extendi non modo ad descendentes, sed etiam ad collaterales, qui petunt jure successionis, per *cap. Apostolica* 8. *quæst.* 1. Verùm cùm in præcedenti quæstione firmatum sit eamdem prohibitionem non porrigi ad nepotem ex filio, utique ex hoc concluditur, ut longè minùs porrigatur ad nepotem ex fratre & alios collaterales & ita in prealleg. *cap. Ad extirpandas*, tenet glossa 1. *vers. In collateralibus non prohibetur*, Joan. Andr. *in fin.* Bellam. *n.* 4. Henr. Boich. *n.* 3. Butr. *n.* 8. & communiter omnes Host. *hîc num.* 8. *vers. Secùs est de collateralibus* Collect. *num.* 1. *in fin.* Bellam. *in* 2. *quæst. vers. Secùs est de collaterali*, Butr. *num.* 11. Glossa *unic.* licet sub dictione, *fortè*, *in d. c. Apostolica*. Sed Archid. *ibi num.* 2. dicit hoc teneas sine *fortè*, & probatur in *cap. ex parte*, *il. primo infrà de offic. deleg. in cap.* 2. *de arbitr. & in c. Accedens de accusat.*

Nec obstat textus in dicto capite *Apostolica*, quoniam prohibet tantùm successionem hæreditariam, ut clarè ostendunt verba illa hæreditario jure valeat vendicare, & hoc videtur intellexisse Innoc. in contrarium allegatus: At tunc non quærimus de hujusmodi successione, sed illa, quæ fit ex institutione Episcopi, ut benè per Bellam. *hîc num.* 4. *vers. & ista plus nihil placet.*

Tertiò. Quæro quid in patre, numquid prohibeatur im- 25
mediatè succedere in beneficio filii?

Ad partem affirmativam arguitur; quia successio in bene- 26
ficiis Ecclesiasticis generaliter prohibetur, *cap. Apostolica* 8. *quæst.* 1. sicut autem filius succedit patri, sic & pater filio, licèt turbato ordine mortalitatis, *l. Nam etsi parentibus & l. præced. ff. De inoff. testam.* & uterque habet querelam, ut in Aut. *Ut cùm de appell. cognos.* §. *Illud quoque*. Item eadem ratio est in utroque ex correlativis: ergò & idem jus esse debet, ut legitur & notatur in *cap. Translato sup. de constit. & in cap. Inter cæteras de rescript.* & ita per has rationes concludit Host. *hîc num.* 9. cum quo videtur transire Collectar. *num.* 1. *vers. Item nota* & Archid. in *d. cap. Apostolica num.* 3.

Sed his nonobstantibus contrarium tenuerunt, licèt hæsitanter, Jos. *in d. cap. Apostolica*, in gloss. *unic.* Alan. Tancred. Vincent. & Philipp. *in cap. Quoniam infrà eodem* & firmant hîc Joan. Andr. *num.* 3. Bellam. *num.* 4. Butr. *num.* 11. Cardin. in 2. *quæst.* & Anchar. *num.* 2. Rebuff. *in Praxi benefic. tit. de dispensat. super defec. natal. num.* 29. & hanc opinionem contra Host. affirmat esse veriorem Butr. *d. num.* 11. & communem, atque tenendam Gigas *in tract. de pension. quæst.* 86. *num.* 16. & Nicol. Garz. *de benef. par.* 7. *cap.* 3. *num.* 28.

Et probatur, quia pater nullibi reperitur prohibitus succedere in beneficio filii & cum materia sit exorbitans, odiosa, & pœnalis, non debet fieri extensio de filiis ad parentes, *Pœna de pœnit. dist.* 1. *c. Quia nonnulli supra de rescript. cap. Quæ à jure*, *& c. Odia de reg. jur. lib.* 6. Quod enim non est sanctorum Patrum decreto sancitum, &c. *cap. Consuluisti* 2. *quæst.* 5. *& c. Inter corporalia*, §. *Sed neque suprà de translat. Episcop.* cum concord. *ad cap. Apostolica* 8. *quæst.* 1. sufficienter responsum est in præcedenti quæstione in fin. Quod nota pro intellectu Concilii Tridentini *cap.* 15. *sess.* 25. *de reform.* ut locum non habeat in casu converso; cum præsertim per personam filii magis repræsentetur incontinentia paterna, quàm per præsentiam patris, ut dicit Sacra Congregatio Concilii in declaratione relata à Garzia *d. c.* 3. *num.* 75.

An autem sicut pater potest immediatè succedere in be- 27
neficio filii, vel obtinere beneficium in Ecclesia, in qua ejus filius olim fuit beneficiatus, ita etiam post Concil. Trident. in dicto capite 15. possit obtinere beneficium in Ecclesia, in qua ejus filius illegitimus de præsenti reperitur intitulatus, vide per eundem Garziam negativè concludentem in dicto capite *cap.* 3. *num.* 30.